

DŮCHOVNÍ PROMLUVY VELIKONOČNÍ

I. MARNOTRATNÝ SYN. II. Z CESTY DO KANAAN.

NAPSAL

EMANUEL ŽÁK,

C. K. PROFESSOR REAL. A VYŠŠÍHO GYMNASIA NA SMÍCHOVĚ.

Cena 80 hal.

V PRAZE.

CYRILLO-METHODĚJSKA KNIHTISKARNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

K svatopostní době

doporučujeme

vele důstojnému duchovenstvu tyto spisy:

O nebi. **Cyklus postních kázání.** —
Napsal a kázal P. **Václav Oliva.**
Cena 80 hal.

Boháč a Lazar. **Řeči postní.** Napsal
Dr. **Rudolf Horský.**
Cena 40 hal.

Povzbuzení ku kajícíosti. **Sedmero postních řečí,** které v chrámu Páně sv. Ludmily na Král. Vinohradech r. 1894 konal důst. p. P. **František Žák,** S. J. Cena 80 hal.

Golgota. **Sedm postních kázání,** kteréž dle Jean-Jeana sestavil a v lomnickém chrámu Páně přednášel důst. p. **Antonín Klos.**
Cena 1 K 30 hal.

Socialistická kázání Adama Latschky. —
S svol. spisovatele
na jazyk český převedl **V. J. Čečetka,** duchovní správce v c. k. trestnici kartouzské — Schváleno od nejd. bisk. konsistoře v Hradci Králové, 9. dubna 1891 č. 2738. Cena K 1'20.

O duši. **Cyklus šesti řečí,** jež roku 1905 od 4. neděle po Zjevení Páně do 2. neděle po devítáku ve farním kostele veltruském konal farář **Tomáš Coufal.** Cenou počteno při soutěži, vypsané »Rádcem Duchovním« r. 1905. Cena 50 hal.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství
V. Kotrba v Praze-II., Pštrossova ul. 200.

DUCHOVNÍ PROMLUVY VELIKONOČNÍ

ZVLÁŠTĚ PRO STUDUJÍCÍ A DOSPĚLEJŠÍ MLÁDEŽ VŮBEC.

I. MARNOTRATNÝ SYN. II. Z CESTY DO KANAAN.

NAPSAL

EMANUEL ŽÁK,

Č. K. PROFESSOR REAL. A VYŠŠÍHO GYMNASIA NA SMÍCHOVÉ.

V PRAZE.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKARNÁ A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.
1906.

SVĚTLÉ PAMÁTCE

VÝBORNÉHO KAZATELE A VZORNÉHO KATECHETY,

ZESNULÉHO

JOSEFA HAVRÁNKY,

kníž. arcib. konsistoriálního rady, c. k. profesora akademického gymnasia
v Praze a kníž. arcib. školdozorce,

U VDĚČNÉ VZPOMÍNCE JEHO OTCOVSKÉHO PŘÁTELSTVÍ

PŘIPISUJE

EM. ŽÁK.

Říznivé přijetí duchovních promluv, které ve „Vychovateli“ ob čas uveřejňuji, bylo mi pobídkou, abych i tyto delší své práce, pro něž v řečeném časopise není potřebného místa, samostatně tiskem vydal.

Doufám, že přátelé moji i tyto duchovní promluvy vezmou do ruky s vlídnou shovívavostí. Nevynikajíť nikterak svéráznou originalitou, a nejedna myšlenka, v nich proslovená, nese zřetelné stopy studia lepších vzorů duchovního řečnictví. Ale mnohé — jak doufám — jest i mou vlastní prací, a může-li posloužiti druhému, rád se s ním bratrsky sdílím.

Mohu o nich říci jen jedno. Moji žáci jim naslouchali velmi pozorně. A z úst svých kolegů nejednou jsem slyšel, že na tváři toho či onoho posluchače bylo viděti pohnutí, a že slovo padlo na úrodnou půdu. A udržeti mladou mysl, že dovede pozorně naslouchati duchovním slovům kazatelovým, již to jest pro každého z nás výsledkem uspokojivým. Více nedovedem udělati. Ostatní je dílo tajuplného působení Ducha svatého.

Jen to ještě poznamenávám, že dp. spolubratřím, působícím na měšťanských školách, kde velikonoční duchovní cvičení se nekonají, lze snadno dle naznačených odstavců z každého cyklu spořádati 5 nebo 6 promluv postních.

Na den Zjevení Páně, 6. ledna 1906.

MARNOTRATNÝ SYN.

I.

Slunce sklánělo se k západu, když jednou mladý učitel řečnictví v Římě, Augustin, procházel se po břehu mořském. Vůkol v přírodě nastávalo ticho, jež přípravou je noci. I v duši mladého muže šířil se klid. Vášně umlkaly, nerozumné touhy svéhlavosti pohasínaly. Moře v nekonečném zrcadle svém rozkládalo se v nedozírnou dálku a drobné jeho vlny, probuzené vánkem večerním, ve své nádherné hře barev poutaly všechnu pozornost osamělého chodce. Augustin v tomto tichu pocítil neznámou touhu ve své duši. „Čeho si žádáš, duše má, a proč je ti tak teskno?“ tázal se sama sebe. „Jsi to ty, nádherné moře, jež mne vábíš do svých vln? V nich najdu svůj klid a mír?“

A tu náhle hlas, jako z hlubin moře vycházející, mu volal: *„Quaere super nos — Hledej nad námi“*.

Augustin zamyslel se nad těmito slovy. Ponenáhlu nadešla noc a tisíce hvězd zaplálo vysoko, vysoko na nebi. Světlo jich třesoucí se, jako by svědčilo o jich životě. Touhy duše Augustinovy obrátily se nyní k hvězdám. Byl by si přál daleko z této země, pryč v jiný svět, který by přinesl mír jeho duši. „K vám chci, hvězdy jasné,“ pravil si ve svém nitru. A s výše opět ozval se hlas: *„Quaere super nos — Hledej nad námi“*.

Tu vzpomněl svého dětství, své matky. Připomínal si, kterak matka, na klíně ho chovajíc, vyprávěla mu o Bohu, u jehož trůnu zástupy andělů se koří a kol

jehož hlavy kroužící hvězdy tvoří korunu. Zdálo se mu, že stojí před tváří Boží. Nevýslovné štěstí rozlévalo se v ten okamžik jeho nitrem. Augustin, pln netušené radosti, volá: „Ano, ty's to, věčný Bože, jenž jediný můžeš dáti mír a nezkalené štěstí.“ — A v krátkém čase Augustin z rukou sv. biskupa Ambrože přijímá křest sv.; počíná život svého vnitřního štěstí a světové slávy. —

1. Drazí přátelé! I my v těch několika chvílích, jež tu v důvěrném styku pospolu prodlíme, jdeme jako ten světec v ticho samoty. Pohlédněme do své duše a udusme tam vše, co je prchavé, pomíjející; vše, co ruší a svádí, abychom nemohli pohlédnouti sami do svého nitra a poznati sami sebe. — Byl by bystrý a nadaný jinoch Augustin došel svého jména, kdyby šťastné chvíle vnitřního utišení a uvažování zanedbal a dále jen za klamnými lákadly a rozkošemi světa nepokojně se honil? Nikoli. Byl by zapadl beze slávy v nesčetném počtu těch, které lehkomyšlnost a vášně svedly. Zhasl by jako když hvězda, sotva že zaplála, spadne v hlubiny moře. Jen šťastné chvíle, kdy dovedl sám o sobě a svém životě přemýšleti, vrátily jej světu a postavily na cestu slavného, všem věkům zářícího jeho života. —

I vy máte všečen život takorůžka před sebou. Každý si jej v duchu vytvořil dle svých nejvroucnějších přání. Chcete žíti jednou život dobrý, užitečný, v poctivosti skutků, ve cti lidí, k spokojenosti Boha, Tvůrce i Soudce. Nuž, všimněte si v těchto chvílích, zasvěcených spasitelnému rozjímání, všeho, co vás na cestě k dobrému životu podporuje, ale též všeho, co vás od něho daleko svádí. A když poznáte, v čem chybujete, v čem se oddalujete od pravé cesty, dokavad čas, vraťte se zpět! Zpět za pravým štěstím, a nikoli za klamivými vidi-nami, jež sice oslňují zrak, vábí a lichotí, ale svádí v propast záhuby, k životu na močálech hříchů a nepravostí! — —

Pán Ježíš vypravoval kdys lidu, kol sebe shromážděnému, podobenství vzácné hloubky a životní pravdivosti. — *Podobenství o synu marnotratném*. Hospodář měl dva syny; jen mladší opustil dům otcovský, šel za svými choutkami, až upadl v propast bídy. Ale zas

se povznesl, vrátil se k otci, v lásku svých rodičů; zpět k slunci svého života. Nuž tento zbloudilý syn buď předmětem našich rozjímání. Vždyť Ježíš v tomto obraze s nedostižnou pravdivostí vylíčil *osudy neklidného, nerozvážlivého mládí*. —

2. Odkud to, tažme se nejprve, že synové těchto rodičů, v stejné lásce a něžnosti vychovaní, v stejných poměrech domácích vyrostlí, byli si tak nepodobní svojí povahou? Prvý rozumný, tichý, svědomitý a rozvážný; druhý lehkomyslný, nestálý, těkavý. Pravý to větroplach! — Prvá toho příčina byla zajisté *jich různá povaha, přirozenost*. Příroda se neopakuje. Ni dva listy téhož stromu nenajdeš shodny. A jako nejsou dva lidé, byť si je sebe déle hledal, *dle tváře zcela k nerozpoznání* si podobní, rovněž tak duši svou nejsou lidé nikdy zcela si shodní. Člověk jak dle svého těla, tak dle své duše je bytost velice složená, a jeden s druhým nikterak není stejný.

Ale druhou a daleko závažnější příčinou, že oba tolik se různili, byla zajisté *společnost, ať lidí či knih, vlivy zevnější*, jimž oba podléhali. Mladší syn, vznětlivý, dal se zlákatí slovy, strhnouti příkladem, že zatonou po větší volnosti, po té klamně, nepravé svobodě, jež mu kynula mimo dům otcovský. Střecha rodná zdála se mu tísnivá, proto toužil ven, mimo dohled svých rodičů. —

Sv. Jan Zlatoustý v listě svém k mladému příteli Olympiovi bystrým okem vystihuje přirozenost jinocha, když dí: „V mládí oheň života hoří daleko prudčeji, útoky žádostí jsou nejmocnější; rozum a rozvážlivost však jako bezmocny. Jinoch bývá nemoudrý, nevábí jej jasný lesk ctnosti, ale často strhuje ho vlastní náruživost.“ — Drazí přátelé! Buďte si vědomi těchto vrozených slabostí, vznětlivosti. Tvůrce sám ji uložil v nitro. Ona proto není hříšná a škodlivá. Můžeť člověku znamenitě prospěti, aby pracoval, připravoval se k velikým činům, propůjčuje mu síly, aby šel za velikým, šlechtitným cílem; — ale může jej také zavést v propast záhuby mravní i tělesné. Mladické vášně jsou jako bujní oři. Dovedeš-li je ovládati, rychle povedou tě k cíli; ale vypadnou-li otěže z rukou tvých,

povlekou tebe, až zůstaneš s rozbitými údy, daleko od svého cíle mrtev ležeti. —

K mudrci Sokratovi přistoupil kdysi hýřivý, zpustlý muž a pravil mu s jízlivým úsměvem: „Hleď, jak ty se celé měsíce a léta namáháš, abys své žáky přiučil moudrému, spořádanému životu. Ale já za jediný den dovedu je svěsti s cesty, po které ty je vedeš.“ A mudrc klidně mu odpověděl: „Je to zcela přirozeno. Já vedu své žáky k vrcholům dobrého života. A cesta do vrchu jest vždy dlouhá a obtížná. Ty však je vrháš v propast záhuby, kam jediný, neprozřetelný krok může je strhnouti.“

3. A marnotratný syn byl jeden z těch, kteří slovům svého falešného rádce popřávají sluchu. Kdo jím byl, Spasitel ve svém podobenství neudává. Dostačí, že našel se svůdce. Jeho sladkým slovům nezkušený jinoch podlehl. Veta bylo v jeho nitru po důvěře k otci! Ono čisté pouto lásky, jež do té chvíle pojilo otce a syna, jakoby se uvolnilo. — Vidím jej v duchu, jak od té chvíle není mu více radostno prodlévati u jeho rodičů. Jich přítomnost ho tíží, vyhýbá se jich láskyplným pohledům, jest k nim nesdílný a každé slovo jich vroucí jest mu již nemilé a těžké. A nespokojenost, kterou rozdmýchala v něm touha po naprosté neodvislosti roste, až dodá si odvahy a dí k otci: „*Otče, dej mi díl statku, který mi přináleží.*“ —

Osudné slovo padlo. Chce míti svůj podíl. Ne-projejuje sice úmysl, co chce počíti; ale chce býti sám správcem toho, co dle názoru jeho mu náleží. — Ale tažme se, co vlastně mu náleží? Po právu náleží každému tolik, kolik sám prací svoji si dobyl. „*Prací rukou svých žíti budeš.*“ praví Písmo sv. Proto i jinoch jedině na tolik měl nárok, kolik prací si zasloužil. A dědictví, na něž nárok si činí, po vlastním právu a spravedlnosti mu nenáleží. A tak jest to jen *úkon lásky* rodičů, ovšem lásky přirozené, jež v ruce dítek odevzdává, co oni získali a ušetřili. — A otec ve své lásce učiní po žádosti svého syna. *Rozdělil jim statek.* „*A po nemnohých dnech shromáždiv mladší syn všecko, odebral se přes pole do daleké krajiny.*“ (Luk. 15. 13.) Tedy daleko z dohledu otcova! Daleko tam, kde nic na lásku rodičů neupomíná, kam slova jich nedoléhají a oči jich nedohlédnou!

Slavný český malíř Josef Führich, který jako bývalý professor vídeňské akademie malířské r. 1876 ve Vídni zemřel, se zálibou oddával se obrazům bibliickým. Studoval Písmo sv. a v jeho zprávách nalézal nejvděčnější motivy pro své ušlechtilé kresby. I podobenství o marnotratném synu zobrazil v 8 vynikajících rytinách. Na prvním obraze liči jeho odchod. V loveckém kroji středověkém, provázen svým soudruhem, odjíždí z domu otcovského. Otec, pro lítost odvraceje se zpět, v těžkých starostech o jeho osud, sklání svoji hlavu. Matka jako zlomena klesá na stolicí. Slzy kanou po jejích lících. Starší bratr, zle rozhněvaný jednáním jeho, v nevoli se odvrací a násilím zadržuje domácího psíka, který chce se dáti do běhu za odcházejícím. Na šťastný příbytek, kde dříve vše zářilo domácím štěstím, uléhá smutek. — —

Drazí přátelé! Nahlédněte ve své nitro! Můžete upřímně doznati sami sobě, že srdcem svým náležíte cele svým rodičům? Že nemáte před nimi tajností, ale jste hotovi každé chvíli s nimi všechno sdíleti? Jest ještě vaše nitro v nejdůvěrnějších svazcích s nimi? Anebo snad již nějaká tajná myšlenka, nějaké skryvané přání položilo se jako černý stín mezi ně a vás? — Mnozí jste již z domu otcovského. Ale toužíte po něm, kdykoli jen z dále jej spatřujete, aneb snad vás již tolik neláká? Kterému z obou synů hospodářových se podobáte? Onomu, který touží býti u svého dobrého otce a v jednotě majetku a v lásce s ním chce žíti, anebo onomu, kterého z domu otcovského probouzející se choutky lákají ven, pryč, do daleké krajiny? — Zodpovězte si tuto otázku! A dle toho, co vlastní svědomí vám řekne, poznáte, zda onen syn spořádaný, či onen lehkomyšlný, opouštějící dům otcovský, jest vaším obrazem. — —

4. Ale máme ještě jiného Otce, společného nám všem. Denně milliony věřících obracejí k němu své oči, spínají ruce a volají k němu slovy modlitby Páně: „*Otče náš, jenž jsi na nebesích.*“ On dal nám každému podíl, jaký ve své moudrosti uznal. A postavil nás do života, abychom s dědictvím jeho hospodařili a jednou, až hlas zazní, vrátili se v jeho věčné, nám neznámé

stánky, v pravý dům svůj otcovský. Dal nám duši nesmrtelnou, nadanou schopnostmi, jež jsou odleskem jeho moudrosti a moci. Nuž, drazí přátelé, hospodáříme s těmito statky po jeho svaté vůli a v duchovním obcování s ním? Anebo užíváme jich jinak a proti jeho vůli, proti jeho úmyslům.

Spasitel, vypravuje podobenství o marnotratném synu, sám dává mu tento výklad. Hospodářem rozumí Boha, otce všech lidí. Marnotratným synem míní hříšníka. Nejsme i my tomuto synu podobní? Neřekli jsme i my nejednou již v duchu: „Otče, dej mi díl statku, užiji jej dle své vlastní zvůle?“ —

Vypravuje se, že perský král Berosus dlouho bojoval proti králi hunskému. Ale štěstí válečné mu nepřálo. Proto si usmyslil, že prozatím uzavře s Huny mír, a když vojsko své náležitě sesílí a ozbrojí, že znovu vytrhne poleh proti nim. Aby však zlý, úskočný úmysl zakryl, přísahal Hunům, *že nikdy, co živ bude, v nepřátelském úmyslu hranice jejich nepřekročí.* A jednal tak. Po léta zachoval mír. Ale když se válečné vzmožil, *kásal milníky, jež označovaly hranice říše, vytrhati a nésti před svým vojskem.* Čtěl tak uchovati zdání, že opravdu hranice Hunů nepřekročil. —

Drazí přátelé! I Bůh svými příkázáními určil nám hranice našeho jednání. Ona jsou jako milníky, jež značí, čeho se máme vystříhati a co je nám dovoleno. A nejsme i my podobní věrolomnému králi Berosovi? Nevyrthujeme i my milníky Božích příkázání a našich práv a nečiníme nároků na to, co je nám zakázáno? A v duchu hledáme sami před sebou se ospravedlniti klamnými vytáčkami a výmluvami. —

Ale ty *vytržené milníky bývají osudny.* Člověk ztrácí takorůzka směr své pravé cesty životní. Vydává se pryč na cestu z otcovského domu, a dům mizí jeho zrakům, že později nevidí, kudy by se vrátil. Kdo milníky ony v duši své vytrhal bloudí a sejde! Jen hlas ve svědomí mu volá: „Opustil's dům otcovský, utekl's zpod přístřeší, v němž kynulo ti štěstí a bezpečí.“ A kdo nechce slyšeti hlasu, ten brzy zavírá svých očí i před Bohem. Odvrhuje víru v něho. Popřává sluchu špatným rádcům, libuje si v četbě, jež dobrý a pevný

základ jeho života podemílá. Stává se člověkem, o němž Pestalozzi dí, že „odvrhává chléb vezdejší a bere zavděk pokrmem dobytčím.“ Vždyť víra v Boha, a jeho svatý zákon je „*pokrmem nejlidštějším*“. (Pestalozzi.)

Nuž, drazí přátelé, zpytujte své nitro! Vykročili snad jste i vy již osudným krokem z domu otcovského, z přístřeší, jež víra v Boha nad námi klene? „Vrať se, synu, zpět!“ — volá k vám Bůh hlasem svědomí i láskyplnými slovy vašich rodičů. Hledejte cestu zpět a vraťte se v dům otcovský, v štěstí svého života! Je čas, Bůh čeká. Amen.

II.

Vypravuje se o jednom indickém brahminovi, že slynul darem prorockým. Předpověděl mnohým svým žákům jich budoucí život. Ve své zvědavosti chodili k němu na potaz. A on uvedl je do tmavé světnice, kde jediné plápolající světlo matně se míhalo před divotvorným zrcadlem. Ono totiž, jak všichni věřili, ukázalo každému jeho budoucnost. Neboť když zvědavec vešel a pohlédl na lesklou plochu kovového zrcadla, spatřil v něm obraz vlastní. A mnohý s hrůzou vykřikl a odcházel s pevným předsevzetím, že nechce míti život, jaký spatřil v tajemném zrcadle. A začal život lepší, aby unikl děsivé budoucnosti.

A kterak to činil staříčkový kněz buddhismu? Měl jasné, zkušené oko. Pozoroval na každém svém žáku, k čemu je nakloněn, jaké touhy a žádosti v jeho nitru dřímou. Postřehl pouhé stopy rostoucí vášně v duši i ve tváři jinochově. A kdykoli některý z nich přišel zpytovat svoji budoucnost, dal proti zrcadlu obraz člověka zmitaného onou vášní, jejíž zárodky v tazateli spatřil. A každý jako přistižený ve svých skrytých chybách domníval se, že vidí v zrcadle tvář svoji vlastní.

1. Ježíš v podobenství o marnotratném synu drží věru neklamné zrcadlo před očima každému, kdo ne-

rozvážně opustil dům otcovský, zavrhl rady a naučení rodičů, shromáždil své dědictví a šel daleko do cizí krajiny. Mládí je lehkomyslné. Nezná cenu majetku, nedovede si vážit statků, jichž má. Tak učinil i nerozumný syn hospodářův. „*Rozmrhal statek svůj, živ jsa prostopášně*“, poznamenává o něm Písmo sv. Upadl ve špatnou společnost, v ruce zkažených lidí. „*Devoravit substantiam suam cum meretricibus*“, tak svědčí o jeho prostopášnosti moudrý, starší jeho rozvážný bratr. Ano tak dovedl jednati pošetilý jinoch! Co otec svojí svědomitostí nashromáždil, svojí prací a šetrností zachoval, aby synům svým pokojnou a utěšenou budoucnost pojistil, to syn za několik měsíců dovedl promarniti. V hlučné společnosti, kde jen prostopášnost zpívala a hrála, neměl čas ni na okamžik vzpomínati svých láskyplných rodičů. — —

„*A když byl všecko utratil, stal se hlad veliký v krajině té. A on počal nouzi trpěti.*“ — Tak i na něm se vyplnilo, že neštěstí nechodí samo. Nejen že neměl prostředků k živobytí, neúroda způsobila, že i chléb byl drahý. Hlad byl teď údělem toho, který jednou v domě otcovském v ničem neměl ujmy. Jak rád by nyní jedl, čím kdysi ve své vyběračnosti pohrdal! — Ale nouze láme železo, a nedostatek zlomí i pyšného. Nevida, kde se aspoň nasytiti, „*šel a přidržel se jednoho měštníka krajiny té, a ten jej poslal do dvora svého, aby tam pásł vepře*“. (Luk. 15. 14.—15.)

Draží přátelé! Pomněte, jak ponižující bylo to pro něho, syna zámožných rodičů, býti nyní u cizích lidí pasákem vepřů. I služebná čleď má takorůž své stupně hodnosti, jež jsou projevem důvěry hospodářovy. Koně svěří pán zajisté služebníku nejspolehlivějšímu; vepře nejnižšímu. Byl posledním z posledních, pohrdán i od nejnižších. Sloužil však a snášel své nedůstojné postavení, aby aspoň zapudil hlad. Ale i to, jak sv. evangelium vypráví, nepodařilo se mu úplně. „*Žádal naplniti břicho své pokrmem, jež vepři jedli: ale žádný mu nedával.*“ (Luk. 15. 16.)

Český malíř Führich ve svém cyklu obrazů o marnotratném synu kreslí jej, jak stojí opodál, když vepři jsou krmeni. Lačným okem hledí na ně a chce z od-

padků, jež jim jsou předkládány, potají si vzíti a tak zapuditi hlad. Ale jiní služebníci, střežící stádo, jsou přítomni, že nemůže provésti svůj úmysl.

Jak hluboký to pád z blahobytu v bídu, ze cti v nečest, ze slávy a úcty v hanbu a opovržení!

2. Tento obraz jest poučný, hluboký. Neboť v obraze marnotratného syna, který prohrál vše, trpí hlad a v nevýslovné bídě pase vepře, každý z nás vidí, kam vede *lehkomyslnost mládí*. Plodí nejprve vášeň: marnotratnost, požívačnost, potom nemravnost a nestoudnost každého druhu. Je to stále rostoucí, neukojitelná touha po nízkých požitcích těla. Je to jako nepravý hlad, jež nikdy nelze cele ukonejšiti. — Když některé zvíře z hlodavců požije otrušiku (arsenu), tu prý ponenáhu pocítuje takovou žízeň, že každá kaluž, voda sebe více znečištěná, jest mu vítána, aby jen žízeň zahlalo. Ale byť sebe více hltalo, žízně neuhasí. Ona jen každým napitím více roste, až v palčivé muce, kterou domnělá žízeň stále působí, tvor v největších bolestech hyne.

Draží přátelé! Podobný osud přivodí jinochu každá vášeň, která se ho zmocnila. Ona zprvu opájí jeho smysly. Omámí je; skýtá požitky, které lahodí. Ale vášeň roste, že nelze jí nikdy cele upokojiti. Nový hlad a novou žízeň plodí, a kdo ji nedovede potlačiti, bídne zahyne v jejích okovech.

Jeden pohanský spisovatel vypravuje o nerozumném jinochu, který posadiv se na divokého oře, dal se jim unášeti v divém úprku stále dál a dále. Ti, kdož viděli šílený běh zvířete, radili jemu, aby seskočil a tak se zachránil. Ale jezdec rady nedbal. „Ať běží, kam chce, však mne neshodí,“ zněla odpověď. A nezrokčený kuň prchal, až stanul na pokraji propasti. A nemoha se již udržeti i s jezdcem do ní se sřít. -- A nyní uvažte, kolik je takých lidí, kteří na divokém oři svých vášní letí dál a dále, až se sřítí v mravní propast bídy a zoufalství! A není-li hned jich prudký běh života tak smutný, a vášeň je nezardousila, jsou jako onen neblahý pasák vepřů. — Vepř byl vždy některým národům východními zvířetem nečistým; jeho masa je jim zakázáno požívat. Vepř je též symbolem vášní; a kdo vášně v nitru svém chová a je živí, jest jako ten pasák. A byť byl

Jako on rozedrán a zanedbán, anebo je vyzdoben a vyznamenán jako syn královský, není než otrok svých náruživostí, spoutaný okovy své zvrácené vůle. Není svoboden, ale porobený; žijící v otroctví nejhorším, v dobrovolném a člověka, rozumem obdařeného, nejnedůstojnějším.

Proto, milí přátelé, zpytujte bedlivě svoji povahu! Hledte vypátrati, který zárodek vášně usadil se v nitru vašem! Nic neznamená, že snad ona ještě nevypukla celou silou a plamenem. I jiskra často pod popelem celé dni dřímá, a přece neuhasne. Ale nadejde okamžik, vítr popel odvané, zaduje v jiskru a ta vzplane a přivodí požár nejstrašnější. Proto Spasitel v obraze, na prvý pohled přísném, dí: „*Festli ruka tvá neb noha tvá tě pohoršuje, utni ji a vrz ji od sebe; nebo lépe je tobě mdlému nebo kulhavému vejíti do království nebeského, než obě ruce a obě nohy majícímu uvrženu býti do věčného ohně.*“ (Mat. 18. 8.)

Vzpomeňte na syna Davidova Absolona. Měl krásné, dlouhé vlasy; od hlavy k patě nebylo poskvrný na něm. Pěstil svůj zevnějšek nad vše ostatní. Stal se samolibým, ješitným, pyšným. A pýcha zrodila v něm touhu po otcově královské koruně. Hleděl získati si přízeň lidu, zosnoval spiknutí a vzbouřil se proti vlastnímu otci. Byl odhodlán i přes mrtvolu otcovu dostat se na jeho trůn. Ale Bůh zlomil jeho pýchu. V boji je poražen. Prchá na mezku, a vlasy, ony krásné vlasy byly mu osudny. Zapletl se jimi v nízký dub, uvázl za ně a Joab, vůdce vojska Davidova, v roztrpčenosti své tři kopí vrazil do jeho srdce. A vojáci Absolona dobili, mrtvého pochovali do jámy a na potupu nasypali kamení na jeho hrob. — Nevinná záliba, hračka mladé ješitnosti: dlouhé, pečlivě pěstěné vlasy staly se nezdárnému synu královskému osudny. Vidíte tu nejlépe, jak vášeň dovede, jako prach ulice, vniknouti pod nejnevinnější rouškou do srdce člověka. Ale když vnikne, jest jako nebezpečná bakterie. Jen těžko lze ji vyhubiti, ale roste, množí se, až zachvátí celého člověka a způsobí jeho pád.

Tak bylo i u marnotratného syna. Hlouběji již klesnouti nemohl. Býti bídným pasákem vepřů, — toť

bylo zaisté pro něho ponížení, nad něž většího ani pomyslíti si nelze. Nejhorší hmotná bída jej svírala. Ale duševně přece nesešel zcela. „*Přišel sám k sobě, řekl: Jak mnoho nájemníků v domě otce mého má hojnost chleba, já pak zde hynu hladem.*“ (Luk. 15. 17.)

Ve své neskonalé bídě jal se přemýšleti o svém osudu. Srovnává nynější stav svůj s dřívějším blahobytem v domě otcovském; vzpomíná lásky svého otce, který každému dělníku dává s dostatek. Vidí v duchu otcovský dům před sebou, své šťastné a spokojené mládí, svůj dávný blahobyt a štěstí. A vzpomínka ta vrátila mu, čeho snad již dávno neměl — vrátila mu slzy. V jeho duši ukázaly se skryté prameny lítosti. Nebyl ještě tak mravně sešlý, aby neměl citu a lásky. *Plakal hořce a slzy lítosti, jako semeno hozené v úrodnou půdu, přinesly užitek. V jeho nitru vyklíčilo předsevzetí, že se polepší. Pryč se vši zatvrzelosti, pryč falešný stud, nepravou pýchu! Poznává, že chybil, proto chce se napravit. Pln odhodlání volá: „Vstanu a půjdu k otci svému a dím jemu: „Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou. Již nejsem hoden slouiti synem tvým; učiň mne jako jednoho ze svých nájemníků.“* (Luk. 15. 18.—19.)

3. Drazí přátelé! To byl šťastný okamžik jeho života. Chvíle, jež věstila rozhodný obrat. A co jej v jeho úmyslu utvrdilo? Víra, že otec ještě nezapomněl na svého syna, že naň dosud vzpomíná a dosud miluje, byť on tak těžkou, hlubokou ránu jemu způsobil. — Ta vzácná, nikdy nepřestávající láska rodičů! I slunce zapadá a přestane svítiti. Jen láska rodičů přes všechny zármutek, starosti a hněv, jež dítky vyvolaly, neumdlévá a svítí stále pevným, jasným světlem! Vzpomeňte ještě neblahého Absolona! Chystá se k boji proti vlastnímu otci. I krev otcovu je odhodlán prolíti. A co činí otec jeho David? Jako pokorný prosebník, s rukama sepjatýma obchází své voje a prosí: „Jen syna mého Absolona mi zachovejte, ušetřte jeho života!“ A když spravedlivý hněv dal vojínům zapomenouti na toto přání královo a Absolon byl proboden, tu David propuká v hořký pláč a volá: „Absolone, synu můj, kéž já bych raději umřel na místo tebe!“ Ano, to je ona veliká

láska otcovská, stále ochotná odpouštět, přijmouti vždycky na milost syna pobloudilého!

Jak byl šťasten neblahý syn v ten okamžik! Zasvitla mu hvězda lásky rodičů na temném obzoru jeho duše. Věřil v lásku jejich, a dobré sítě zaseté vychováním, které zdálo se již jako mrtvé a vyhynulé, náhle se zazelenalo. Zmocnila se ho naděje v odpuštění. Vášně ho na čas zaslepila, ale on zaslepený šťastně procítá. — —

Kolik jinochů, vychovaných s toužou láskou a péčí, ocitlo se v stejném ponížení jako marnotratný syn, pasoucí vepře! Poklesli, — a nevěděli si pak rady. Kolik jich zmalomyslnělo! Světlo naděje v jich duši nezasvitlo, a oni si zoufali. Ó pro ně ježíš své podobenství vypravoval nadarmo. Utonuli ve vlnách zoufalství. A poslední věci jich byly horší prvních; poklesky svého mládí vyvrcholili činem nejpošetilejším a nejnerozvážnějším. Zoufali nad milosrdenstvím rodičů i Božím. Šli cestou Kaina a Jidáše; zapomněli na marnotratného syna z evangelia.

4. Sv. Cyrill jerusalemský ve svých pamětech vypravuje, že jeden řádný otec měl syna velice lehkomyšlného a marnotratného. Všechny prosby i hrozby rodičů byly proň marny. Když otec nemocný znamenal, že brzy umře, zavolav syna svého k sobě pravil: „Neočekávej nyní již ode mne mnoho slov; vždyť všechno mé napomínání bylo vždy marné. Vidím v duchu celý tvůj budoucí život před svýma očima; budeš dále žíti ve své lehkomyšlnosti, promarníš všecken statek svůj a zbude ti jen nouze a hanba. Až tak daleko dospěješ, zbudou ti dvě cesty před sebou. Buď podvod a nepoctivost, nebo zoufalství. A tomu učiní konec buď soudce a žalář, — anebo ty sám. Pro ten případ, že ujdeš žaláři, uchoval jsem v komoře prostředek, jenž ti v zoufalství pomůže, toho se chop!“ — Byla to jistě tvrdá a drsná slova. Ale tam, kde všecken cit syna odumřel, nemohl otec voliti něžnějších. — Brzy potom otec skončil. Syn nevalně dojat jeho slovy, vedl lehkomyšlný život dále, až slova otcova se vyplnila. Promarnil vše. Nezbylo mu ni haléře. — V té chvíli vzpomněl si posledních slov umírajícího otce. Vešel do

komory a co tam spatřil? Na hřebu, který byl do zdi zaražen, visel konopný provaz, jako připravený pro zoufalce. A za ním visel kříž, pod nějž otec vlastní rukou napsal: „Synu marnotratný! Utec se kající ke Kristu a spas duši svou! Když jsi prchl z domu otcovského jako onen marnotratný syn, nuž, vrať se zase jako on zpět v svůj rodný dům. Následoval's hřešícího, následuj i kajícího!“ A lehkomyšlný jinoch tak učinil. Pracoval, studoval a stal se z něho řádný a vzdělaný muž. —

Draží přátelé! Vzpomeňte lásky svých rodičů, se kterou ve vás kladou nejlepší naděje svého zbývajícího života. Nesešli jste s cesty, jež vede k jich splnění? Můžete jim s čistým svědomím pohledět v oči a říci: Zůstal jsem věren svým předsevzetím; plním poctivě slib vám daný? — A cítíte-li v sobě, že jste jednali lehkomyslně, nevzdalujte se ještě dále. Nechtějte setrvati v této své zpronevěře. Chybiti, klesnouti, jest lidské; ale v chybě setrvati, jest ďábelské. Toť umí jen ten, kdo v pýše své nechce chyb doznati, ale v nich se zatvrzuje. Rozvažte v tichu samoty o svém životě, a pak, vidíte-li v marnotratném synu sebe sama, — pak zpět jako on k lásce rodičů, v dům otcovský! „*Stojím u dveří a tluku,*“ volá Spasitel. Otevřete svoje nitro všeoživující jeho milosti! Poznáte ve světle jejím, v čem jste pochybili, v čem se prohřešili proti nim i proti Bohu. A když tak poznáte, pak, doufám, nadejde i okamžik rozhodnutí, že se chcete polepšiti a vrátiti se zpět v dům štěstí a lásky. Zpět v dům otcovský, zpět k Bohu cestou pokání a slz, v radost čistého svědomí, k životu spořádanému! Amen.

III.

Když v rodině římské někdo z příbuzných zemřel, tu na znamení smutku postaveny byly přede dveře dva cypřiše. Byly zajisté upozorněním každému z okoloidoucích, že v domě zavládl zármutek, a někdo ze

vstupujících nepřišel nemístnou veselostí rušit ticho, jež zármutek zde způsobil. — V domě evangelického hospodáře, když mladší syn opustil dům otcovský, zavládl rovněž smutek. Tesknost a žal rozlily se v srdci dobrých rodičů. Pro ně byl jich syn takoruka mrtev. Vždyť i živí mohou býti mrtvými, a smrt dítek, krutá bolest pro srdce rodičů, není bolestí největší. Viděti zkázu, tušiti mravní bídu a zchátralost svých dítek, toť je to nejhorší zlo, jež rodiče může stihnouti. V tomto hoři nemohou ovšem postaviti smutečních cypřišů před svůj dům; ale v domě jest, jako by tam stále vykopán byl hrob a jedině neznám byl den, kdy nešťastné, zbloudilé dítě v něj se uloží.

1. Co se dalo v domě otcovském po odchodě synově, Písmo sv. ovšem nepovídá. Ale i jeho mlčení je významno. Je znamením bolu, jenž zalil duši a oněmil ústa. Jen otec, jak později slova evangelia naznačují, vychází před dům a oddává se vzpomínkám. Hledí bezradostným pohledem tam na cestu, po níž syn jeho kdysi odcházel. Vidí jej živě před sebou, a láska mu šepce: „Co dělá as můj syn? Zda vzpomene? Zda jednou přece se vrátí?“ A tak otec vychází denně, jako kdys matka Tobíášova s bolestí a nedočkavou touhou vycházel a vyhlížeti, zda její syn již jde. A stále čeká, stále doufá, protože stále miluje.

V životopise sv. Moniky, matky velikého církevního učitele sv. Augustina, se vypravuje, kterak těžce se rmoutila z poklesků, do nichž mladická lehkomyšlnost jejího syna strhla. Modlila se denně za jeho obrácení, chodila za ním jako plačící strážný anděl, když Augustin opustil své rodiče a uchýlil se do Říma a později do Milána. Augustin prchal před láskou; ale ta jako světlý stín jej následovala. A zármutek matčin obrátil se v radost. Vždyť sv. biskup, vida její lásku, dobře řekl: „Nemožno, aby ztracen byl syn tolika slz a takových modliteb!“ Sv. Monika vymodlila si takoruka návrat a polepšení svého dítěte.

Drazí přátelé! V těchto dvou vzorech v evangelickém hospodáři a svaté matce Augustinově vidíte jasně velikost lásky rodičů k dítkám. Uražení, pohněvání i potupení brzo zapominají všech křivd a poklesků

svých dítek a touží jen po jediném: po jich návratu pod střechu rodnou, po jich polepšení. — A což teprve Bůh, ježž Spasitel evangelickým hospodářem rozumí? Ten nejen že čeká, shovívá, ten činí více. Ježíš v podobenství o ztracené ovci to naznačuje. On nečeká na její návrat, ale sám vychází za ní na poušť a hledá a pátrá, aby ji našel. A když ji nalezne, bere ji na svá ramena a jako chorou, s tím větší péčí odnáší ji zpět za ostatními. „*Zdali může matka zapomenouti na své dítě?*“ táže se Duch sv. ústy proroka Isaiáše. „*A kdyby i zapomněla, já vás neopustím,*“ praví Hospodin. Shovívavost rodičů je velká; shovívavost Boží často bezmezná.

2. A trpělivost otcova čekání, jak sv. Písmo vypravuje, byla korunována výsledkem. Syn se rozhodl; vrací se domů. Těžké bylo rozhodnutí, a cesta návratu rovněž neveselá. Vizte, jak se vrací! Hladem zmořen, roztrhán, bos — skoro k nepoznání, že je to syn zamožného otce. A k tomu ona velká muka svědomí, jež rostou tím více, čím blíže je dům otcovský. Nejistota, jak otec jej přijme, bázeň před zahanbením, strach před zapuzením. A vše to působí naň tak tísnivým dojmem, že věru nemálo k tomu bylo potřebí statečnosti a vytrvalosti, aby na cestě návratu setrval a jí také až do konce kráčet.

Ale kdo jednou ji šťastně a s pevným úmyslem nastoupil, toho sami andělé, jako Rafael vedl kdysi mladého Tobiáše, doprovázejí, aby zpět se nevrátil a v dřívější bídu znovu neupadl. — Marnotratný syn šel, ale v dům nevskočil. Došel jen tak daleko, kam otec mohl dohlédnouti. Více nebylo potřebí. Neboť „*když byl ještě opodál, uzřel ho otec jeho*“. Láska otcova znovu vzplanula, jeho ohnutá šíje se přímí, staré nohy znova cítí v sobě mládickou sílu, a otec nejde vážně, nýbrž běží jako omladlý vstříc, klesá synovi v náruč, líbá jej a pláče radostí. —

Jedna východní legenda vypravuje, že člověk šťastný a blažený v ráji, neznající bolu, stále měl jen úsměv ve své tváři. Jeho srdce tonulo ve štěstí. Ale zhřešil a štěstí z duše prchlo. Nastala prázdnota v jeho srdci. Krev jen hrnula se v ně, chtíc je zatopiti. Ale Bůh toho nedopustil. Poračil andělům, aby sebrali krupěje

rosy a snesli je v srdce člověka. Bůh naplnil je vodami, tak jako rose poručil usednouti na probouzející se listy a květy stromů. Vody lidského srdce, vzácné a čisté — toť jsou slzy člověka! A slzy v oku, jako tekutý dým, slzy kanoucí po tváři člověka, jsou jeho nejlepším pokladem. Kdo jich nemá, je věru jako nástroj hudební, jenž mlčí; je nevýslovně chudý, tvrdý jako vyprahlá poušť. *Slzy jsou nejvýmluvnějším projevem nitra.* Jsou nejzřetelnější řečí všeho lidstva, již každý rozumí. Jsou projevem velké radosti i nejhlubšího bolu člověka. Jsou odznakem jeho opravdového citu. Jsou trvalým dědictvím mládí i staroby. Neboť dítě a stařec pláčou nejčastěji.

Stává se často, že dospívající jinoch anebo muž za slzy se stydí. Plakati zdá se mu býti hanbou. Slzy má za znamení slabosti a zženštilosti.

Drazí přátelé! Nestyděte se za ně! Jsou vždy projevem jemné, citící duše. Plakati — to jest tak čisté lidské. Jen ďábel, jehož cítem jest nenávisť, plakati neumí. Slzy jsou vzácné prameny v nitru člověka, jsou útočištěm toho, jež buď neočekávaná radost neb hluboký bol hrozí zatopiti a pohřbiti. Jimi radost i žal razí si cestu, a duše si ulevuje.

A v šťastném, opětném shledání, plakali oba, otec i syn. Smísili své slzy. Slzy radosti, jež nastala po tak dlouhé době odloučení. Jak dojemný byl to as okamžik! Syn u vědomí hříšnosti padá k nohám otcovým, a otec sklání se k němu, zdvihá jej a na důkaz odpuštění a lásky políbil ho.

3. Ale je tím vše již skončeno? Vše zapomenuto, odpuštěno? Pozorujte jednání vracejícího se syna! Otec jej nesoudí, nevyptává se, ale syn sám, bez nucení dozrává svoji vinu: „*Otče, zhřešil jsem proti nebi a a před tebou. Již nejsem hoden slouti synem tvým.*“ — Lítost propukla, otevřela jeho rty, že vyznává svůj hřích, a při vyznání tom připadá mu, jakoby nesnesitelné břímě s duše své skládal.

Ano toť obraz opravdové, z duše vytryskající zpovědi! Toť vzor kajícího, jenž pokleká a koná zpověď, kterou Ježíš Kristus, ten nejlepší znatel lidského srdce a přirozenosti, za prostředek svátostného odpuštění

hříchů ustanovil. — Dokavad hříšník tak daleko nedospěl, že cítí potřebu se svým duševním stavem se svěřiti a vyznati se tomu, kdo odpuštění ve jménu Božím může mu uděliti, pokud zpověď činí mu obtíže — ó ten ještě neuzrál ve své kajícínosti. Komu ústa při zpovědi svých služeb odírají, ten ještě nepocítil odpor a ošklivost nad svými hříchy a nemá úmysl opravdově se polepšiti. Zpověď, draží přátelé, jest radostným, ochotným otevřením svého nitra. Kajícíník jest jako nemocný člověk, který u lékaře, k němuž má důvěru, pomoci hledá a reduh svůj ochotně a upřímně mu sděluje.

Ruský spisovatel Dostojevský ve svém díle: „*Vina a trest*“ vypravuje o sběhlém studentu Razkolnikovi. Učinil jej hrdinou svého důmyslného díla. Tento dospívající jinoch, bouřlivými hesly, klamavými a nezkušenou mysl uchvacujícími naukami sveden, toužil po nějakém velkém a hrůzném činu. V nitru jeho sami běsové se rozbouřili a k zločinu strhovali jeho vášně. A Razkolnikov se ho dopouští. Vraždí stařenu a zmocňuje se jejího majetku. A štěstí mu — šťastnou náhodou — přeje. Ni nejmenší stopa neprozrazuje jeho zločin. Ale jaký duševní pochod nastává nyní v jeho nitru! Peněz uloupených se nemůže dotknouti. Zakopává je. A neznámý hlas stále jej žene a dráždí, aby šel k soudci a udal svůj zločin. Učiní tak. Vstoupí do úřadovny soudcovy, ale hned zase myšlenka sebezáchrany jej nutí, že jiné věci mluví, svůj čin nevyjeví a beztrestně odejde. Ale tímto svým jednáním není nikterak upokojen. Nepřemožitelná ruka jako by znovu jej chopila a táhla k soudci. A on jde znovu a vyzná se. A v té chvíli pocítuje v duši úlevu. Je vypovězen na Sibiř. Trpělivě snáší spravedlivý trest. Ale cele upokojen ještě není. V duši cítí se ještě vinna před Bohem. I bere knihu sv. evangelii, v ní čte, dává si ji pod hlavu, když uléhá, a teprve tak dochází poněkud vnitřního uspokojení. Nitro jeho se přetvořuje.

Draží přátelé! I každý z nás, zhřešiv, marně hledá pro sebe výmluv, marně prostředků, aby utišil neklidné svoje nitro. Vyčítá mu, dokavad hříšník nechápe se evangelia. Tam vidí Krista ukřižovaného, jenž vzal na

se hříchy celého světa a nesl je, nevinný, na dřevo kříže. Na usmíření a dostiučinění za ně umřel. A třeba jcn s věřícím srdcem, s lítostí nad hříchy a s opravdovou vůlí polepšiti se, ke kříži se přiblížiti. Ježíš chce i tebe přivínouti k otevřenému svému boku. S kříže ukazuje ti na svého zástupce, abys jemu s tíhou svojich poklesků se svěřil. Jemu máš otevřítí své srdce, a on, poznávaje tvoji upřímnou kajícnost oznámí ti: Milosrdenství Boží je bez konce; ani ty nejsi z něho vyloučen. Chceš začítí život nový, lepší? Nuž ve jménu Božím tě rozhřešuji a dím: „*Odpouštíjí se tobě hříchy tvé.*“

Zpověď nepochopená ve svém významu má své nepřátele; vyznání vynucené nemá ceny. Ale ona jest, jak anglikán Hallam krásně dí: „Nejúčinnější prostředek kázně a čistoty svědomí v katolické církvi. Jest pramenem četných dobrých skutků. Ona jest jako věčné, v šeru kathedrály svítící světlo, jehož paprsky svítí v duši a přinášejí jí sebepoznání a polepšení.“

4. A sledujme ještě dále podobenství sv. evangelia. Otec nedává domluvití svému synu. Ni slovem výčitky jej netresce, ale dí služebníkům svým: „*Rychle přineste roucho první a oblecte syna mého, a dejte prsten na ruku jeho a obuv na nohy jeho. A přiveďte tele tučné a zabíte; a jezme a hodujme! Neboť tento můj syn byl mrtev a zase ožil, byl ztracen a nalezen jest.*“ (Luk. 15. 21.—22.) Otec odpouští a raduje se z návratu. Soudil srdcem, jež miluje. Vrací synu svému dřívější důstojnost a místo v domě, a na znamení radosti, že syn se vrátil, vystrojuje hostinu. —

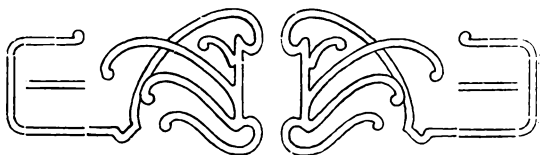
A návrat k Bohu, návrat na cestu ctnostného a spořádaného života Ježíš líčí podobnými slovy. Svě podobenství o dobrém pastýři, jenž hledá ztracenou ovci, zakončuje slovy: „*Pravím vám, že větší je radost nad jedním hříšníkem pokání činícím, nežli nad devadesáti devíti, kteří pokání nepotřebují.*“ Nechce zajisté tu říci, že hříšník vracející se je Bohu milejší, nežli ten, kdo stále je spravedlivý, ale naznačuje, že člověk té radosti, jež po hlubokém žalu náhle povstala, daleko více si váží a lépe ji pociťuje, nežli radost a spokojenost stálou. Jeden slunný, letní den, jenž po dlouho

trvající nepohodě povstal, daleko zdá se nám půvabnější a více si ho vážíme, než téhož dne, který v řadě stejných následoval. A radost, která ozývala se vůkol, jež plesala v hostině, kterou šťastný otec vystrojiti kázal, jako duha míru a milosrdenství rozklenula se též v tom těžce zmitaném, dříve nepokojném a neklidném srdci zbloudilého syna. —

Drazí přátelé! To jest ono nejkrásnější ovoce lítosti a vyznání, *radost, kterou hříšník s Bohem smířený pociťuje*. Neskončené milosrdenství Boží vznáší se nad tímto podobenstvím vracejícího se syna. Obrazy, jež ono obsahuje, jsou věčně platny. A nemůže býti lépe líčena odpouštějící láska Boží, pokora kajícího, radost nebe i země nad hříšníkem pokání činícím, nežli učinil Ježíš jen několika rysy tohoto podobenství. Cestou marnotratného syna hřešícího i kajícího kráčeli sv. Augustin, Jeroným, sv. Maria Magdalena, Maria egyptská a mnozí jiní vznešení světci církevní. A my nikdy se nedovíme, kolik svědomí pohnul tento příběh, kolik duší tonoucích zachránil, kolik vytrhl ze zoufalství a povzbudil k lítosti. Obraz marnotratného syna pokání činícího často bývá jako poslední paprsek sluneční, jenž vniká do svědomí těch, kteří vedli život lehkomyšlný, hříšný a nešlechtný. Kéž i vám stane se pobídkou vážného sebezpytování, upřímné lítosti, zpovědi a opravdového polepšení! Všichni více méně jsme syny marnotratnými. Šťasten ten, kdo nejdříve se vrátí! —

Když roku 1519 podnikl odvážný Portugalec Ferdinand Magellan plavbu kolem světa, vzal s sebou na loď 237 společníků. Ale bouřemi, nehodami a nemocmi, jež na cestě je stihly, mnozí zahynuli. A když po 4 letech loď vrátila se v přístav, přivezla z nich zpět jen osmnáct. Příliš malý počet z 237 účastníků! — Cesta životem není o nic méně plna nebezpečí, různých úskalí, o něž mnohý mladý život ztroskotává. A kdo nechce zahynouti, musí se držeti jako lana Božích příkázání. Ona jsou jako pevná mříž, jež na strmé a nebezpečné cestě života člověka chrání, aby se nesřítíl. A kdo zbloudil a cestu, jež ony naznačují, ztratil, tomu nezbyvá, nežli k nim se vrátiti, je hledati a jich se přidržovati. Kdo nepoznal cesty návratu, dřív či později

jako plavec, jenž s korábu byl smeten, stane se troseč-
níkem na vraku vlastní lodi života. Kéž nikdo z vás
nestane se takým zbloudilcem! Proto vraťte se, drazí
přátelé, cestou pokání k řádnému žití, vraťte se na
cesty slunného, šťastného života! Vraťte se kajicně
v náruč Otce nebeského! I on čeká jen na vás, aby
vám odpustil, aby vás zase přijal za svoje syny. A ho-
stina nebeská, kterou Ježíš přichystal, stůl Páně, při němž
znovu duše vaše bude posílena pokrmem nebeským,
svátostným tělem Kristovým, bude slavnostními hody,
které připravil nebeský hospodář z radosti nad vaším
návratem. I vám budou platiti slova jeho: Potřebí jest
se radovati, „neboť syn můj byl ztracen a opět nalezen
jest, byl mrtev a zase oživil.“ A když tak učiníte, pak
s čistým svědomím budete se moci vrátiti i v dům
svých rodičů, k radostným svátkům velikonočním. Amen.

Z CESTY DO KANAAN.

I.

Slavný vykladač Písma sv., portugalský učenec Sebastian Barradas, denně zahloubal se v posvátné jeho listy, z nichž širokým proudem vane dech Boží, a přemýšlel o jejich smyslu. Říkával, že je mu v té chvíli jako by vystupoval na nejvyšší vrcholky hor, odkud otevírá se nejkrásnější pohled až tam daleko, kde život země končí a kde křišťálově čistý vzduch osvěžuje a sílí. Ale jednu knihu Písma sv. jako v posvátné úctě stále míjel. Tu nechával si až naposled. Byla to kniha Exodus, druhá kniha Mojžišova, jež líčí odchod Israele z Egypta a jeho cestu do Kanaan. — Teprve na sklonku života vnořil se duchem svým v její smysl a napsal: „Blízek konce své pouti pozemské, chci sledovati v dějinách ojedinělou pouť Israele do budoucí ~~jich~~ vlasti, aby duše má v sešlém, znaveném těle netoliko uvažovala o vlastní cestě života, ale aby zde tím více se posilovala a připravovala k svému exodu. Ale i mládeži doporučuji rozjímání tyto hluboké děje pouti israelské, aby spatřovala, jaké obtíže a nesnáze čekají ji na cestě života, a zde nalezla též prostředky, jimiž je překoná a nezboudí.“

Proto i my v těchto posvátných chvílích, věnovaných rozjímání o pravdách věčných, sledujme Israel na cestě do Kanaan. Vizme aspoň některé události z této čtyřicetileté jich pouti.

1. Měsíc v plném světle vyplul mezi hvězdy, jasný oblak, znamení Boží ochrany, jako tajemný průvodce již čekal, když celý národ, ujařmený, zotročený, chystal se k vyjití. Mojžíš, vracející se ze samot madianských, vrhl svým příchodem velikou touhu po svobodě a samostatnosti v duše rozptýlených, porobených synů Abrahamových. „Z poroby ke svobodě, z ciziny ve vlastní kraje,“ bylo jich heslo. Tresty Boží, jež Bůh seslal na odpírající Egypt, zůstavily všude své stopy. Vlily důvěru v srdce, volající po osvobození, ale zatvrdily mysl faraonovu. Dopadaly, ale král nechťel jim rozuměti. Tu nadešla konečně rozhodná chvíle. —

Hodina osvobození — jako kdys hodina narození Vykupitelova — nastala v noci. Lid israelský stál připraven. Odstranil všechen kvas z příbytků, očistil se; přichystán na cestu pojídá, jakož Mojžíš nařídil, beránka. Tiše, ponořen v modlitbu, jako v očekávání velikého okamžiku, naslouchá, co se má dít. A když nadchází půlnoc, anděl smrti letí jako zkázonosný mrak zemí egyptskou, a kde nezří znamení nevinné krve beránkovy na dveřích příbytku, zabijí dechem svým všechno prvorozené, od syna faraonova až k synu otrokyně, jež obilí semilá, prvorozené bohatců i chudých, prvorozené všech zvířat egyptských. I posvátný Apis padá pod smrtícím dechem Božího posla. A farao nyní sám prosí, Egyptští zapřisahají lid, jemuž vyšší moci staly se tak podivuhodným štítem, aby vyšel z jich země. —

Drazí přátelé! Hluboký smysl tají v sobě tato událost. Kdo chce vyjít z poroby vlastní, vyprostiti se z okovů chyb a vášní, musí jako Israel odstraniti všechen starý kvas ze své duše. A kvasem stále šířícím jsou hříšné náklonnosti naše. Jeden plodí druhý, jako zlo za zlem sleduje. A jako ten, kdo chce odstraniti nakažlivou plíseň ze světnice, kterou obývá, musí užítí často ostrých nožů, dláta, kladiva: tak i každý z nás musí důkladně nahlédnouti ve své nitro a nesmí lekati se bolesti. Svoji chybu, v které si liboval, svoji slabost, jež stala se mu druhou přirozeností a pohodlím, musí přemoci. *Vyméstí starý, hříšný kvas* — toť

první práci a starostí toho, kdo chce slaviti radostnou velikonoc a účasten býti jejích hodů.

2. Teprve očištěním svých příbytků stali se Židé hodni požívati beránka. Leč beránek, kterého Israelité jedli, nebyl obyčejným pokrmem. Přísné předpisy, jež o něm z vnuknutí Božího dal Mojžíš, činili jej tajemnou obětí. Musil býti čistý, bílý, bez poskvrny, jako by nevinnost sama naň se snesla; nesměli zlomiti jeho kosti, měl býti připraven na dvou rožních, křížem přes sebe položených. Všim tím stal se posvátným, zvláštním, slavnostním úkonem bohoslužby. Krví svou chránil Israel před smrtí, již nesl anděl ve svých perutích.

Koho nám připomíná něžný tento tvor Boží? Po patnácte set let Židé rok co rok, když památka slavného východu jich z Egypta se vracela a jaro věstilo příchod velikonoc, zabíjeli beránka. Ani netuší v něm obraz budoucího svého Messiáše. A tu náhle na březích Jordánu vystupuje výmluvný kazatel v síle a moci Eliášově, veliký Jan Křtitel. A vida přicházeti k sobě Ježíše, vracejícího se z nitra pouště, ukazuje naň a volá: „*Ecce agnus Dei — Ejhle, beránek Boží, který snímá hříchy světa.*“ Vidí v Ježíši beránka, na nějž lidstvo čekalo. Spatřuje, kterak skládá naň svět své hříchy a on je nese na dřevo kříže. Vidí jej na kříži; vojáci jdou kolem a lámou dle římského zvyku ukřižovaným kosti, jenom kolem Ježíše jdou uctivě a jemu nedají tuto osudnou ránu, jež ukončovala muka smrtelná. A druhý sv. Jan, miláček Ježíšův, zapisuje tuto událost, dodává: „A to se stalo, aby se naplnilo Písmo, jež dí: *Nezlúmete kostí jeho.*“

A vizte ještě další podivuhodnou shodu mezi beránkem velikonočním a ukřižovaným Ježíšem. Nadešla třetí hodina odpolední v předvečer prvního svátku velikonočního: v nádvoří chrámovém kněží zabíjí beránky, které Židé přinesli, a krev jich lijí na oltář obětní. Té chvíle i Ježíš na Kalvarii, nevinný, bez poskvrny jak onen beránek, prolévá svoji krev poslední a dokonává. Proto sv. Pavel, vida tuto podobnost, ukazuje na Ježíše a volá: *Naším beránkem velikonočním je obětovaný Kristus.*“ Tak nestačilo sv. učení Kristovo, jeho zázraky, jeho bolesti a strádání, abychom

byli vykoupeni. Bylo potřebí jeho krve. Život věčný, naše přijetí na milost před tváří Hospodinovou žádalo smrt Syna Božího. — Stará pověst vypráví, že v den smrti Kristovy, o Veliký pátek, kdy kněz čte pašije o přehořké smrti Páně, tajené poklady země se otevírají. Co země po celý rok žárlivě skrývá ve svém klíně, to prý v ten okamžik vydává. Je to báj. Ale hluboká pravda tvoří její podklad. Že totiž smrt Kristova přinesla nám vykoupení, že otevírá nám poklady Boží milosti. —

3. Sledujme však Israelity na jich odchodu z Egypta dále. Mezi tím, co Egyptští pláčící nad svými mrtvými, radostně shromažďují se Israelité a dávají se na cestu. Nastalo jaro; i v jich duších ožívují nové naděje a touhy. Přicházejí až na konec země egyptské, kde Rudé moře rozkládá se před nimi. Ale jedva si oddychují, že jsou z moci faraonovy, slyší za sebou rachot vojenských vozů, dusot kopyt, zvonění zbraní. Farao přichází s vojskem, aby je přinutil k návratu, zpátky v dávné jich poddanství. A když všichni malomyslní, jediný Mojžiš nezoufá. Prosí Hospodina a ten dělí moře, že vody roztupují se ve dvě strany a poskytnují jim volný, klidný, pohodlný průchod.

Když r. 1799 veliký vojevůdce Napoleon Bonaparte podnikl válečnou výpravu do Egypta, pokusil se s vojskem svým proplouti koňmo Rudým mořem z jednoho břehu na druhý. Chtěl napodobiti přechod Israelitů, aby ukázal, že není tu třeba vykládati onu cestu nějakým zázrakem. Z opatrnosti nezvolil však místo, kudy přešel Israel, nýbrž místo výše, severněji, odkud bylo lze viděti na břeh a záliv mořský zcela pohodlně obejiti. Vyčkav odlivu mořského, vrhl se koňmo se svými statečnými jezdci do moře. Ale když polovinu cesty vykonal, nastával ponenáhlu příliv, vody rychle se dmuly, že smělý vojevůdce jen stěží docválal vodou k pevnině. V této příhodě nejlépe vyvrácena každá námitka, že snad Židé, vyčkavše odlivu, pěšky, suchou nohou mohli projíti mořem, co zatím farao ve své zaslepenosti pronásleduje Židy, překvapen přílivem s vojskem svým v moři utonul.

Rudé moře ve svých nebezpečných vlnách značí nám, milí jinoši, obtíže, jež člověku na cestě života se staví. Denně se mu vyskytují, a jich přemáhání žádá tu barvu Rudého moře, námaň, krev. A člověk jich nepřekoná bez pevné důvěry v Boha, bez jeho pomoci, bez modlitby. Mojžíš musil napřed Boha prositi a potom Bůh pomoci neodepřel. A tak i my marně se namáháme, marně utrácíme svých sil v boji proti nebezpečím a nesnázím životem, jestli Bůh nepomůže. — Co platny byly faraonovi jeho válečné vozy, koně, jeho jízdecko, v něž doufal? Blesky je zpřerážely, vlny, jež semknuly je ve svá chladná ramena, pohltily je. A tak stojí tu farao jako výstražný doklad zaslepenosti a tvrdošijnosti vlastní. Neznal se pokořiti před Bohem, *vzdoroval*; proto byl vlnami pohlcen. V jeho smutném pádu zní tichá hrozba všem, kdo se zatvrzují, kdo v umíněnosti své poznané pravdě odpirají a přes všechny prosby a hrozby, přes připomínání i zaklínání, jako slepí, stěmhlav ve zkázu se řítí. O draží přátelé, z těch několika myšlenek zní k vám slova žalmu: „*Slyšíte-li dnes slova Hospodinova, nezatvrzujte srdcí svých.*“

4. Leč spějme ještě dále, k radostnější chvíli v pouti Israelitů. Cesta Rudým mořem nebyla jim věru snadna. Byla děsivá, když vlny, vysoko nad hlavami stojící, co okamžik hrozily vypověděti svoje ztrnutí a krácející pochovati ve svém nitru. Jako ve snách, s tajeným dechem brali se Židé mezi nimi. Ale když poslední opouštějí zázračnou cestu vodami a dostupují na pevný, skalnatý břeh, — vítězný jásot, slova nejvroucnějších díky linou se z jich úst. Mojžíš jako vůdce lidu pokleká a děkuje Hospodinu. A vedle něho pokleká jeho sestra Maria. „*Vzala tedy Maria, prorokyně, sestra Aronova, buben v ruku svou, a vyšly všechny ženy za ní s bubny a housy zpívajícími, jímžto začínala řkouc: „Zpívejmež Hospodinu, nebo slavně zveleben jest, koně i jezdce uvrhl do moře.“* (II. Mojž. 15. 20—21.) Tak stává se ona vůdkyně žen Israelských, jich jasným vzorem, prorokyní národu. —

Jest to, draží přátelé, táž Maria, sestra Mojžíšova, která kdys stála smutna, zarmoucená jako strážkyně nad ošitkou, kterou matka Jochabed vložila do Nilu,

a v níž Mojžiš měl býti vydán vlnám za kořist. Tam k smrti zkormoutilo se její srdce, tam pečlivostí svojí nabídl se dceři faraonově Thermutidě, že přivolá matku židovskou, aby dítě vychovala. Stala se zachránkyní svého bratra; nyní jest jeho společnící, závodíc s ním v nadšeném chvalozpěvu.

Kdož by tu nevzpomněl druhé Marie, zarmoucené i potěšující, v jejímž životě tak často radost a žal se střídaly? Kdo by nepomyslel hned na Marii, matku Páně? Přes vzdálenosti věků kynou si často v Písmě sv. lidé navzájem. Tyto dvě Marie svými chvalozpěvy takorba si odpovídají. Neboť i Maria, snoubenka Josefa, tesaře Nazaretského, rozplesává se v nadšený chvalozpěv, když anděl jí oznámil, že nadešla hodina osvobození, že má se státi matkou Vykupitelovou, a ona chvátala oznámit sv. Alžbětě radostnou tuto zprávu. I ona v nadšeném díkůčinění volá: „*Magnificat!* -- *Velebí duše má Hospodina a duch můj zplesal v Bohu, Spasiteli svém.*“ A přece jméno těchto dvou plesajících žen tak málo se hodí k jejich radostem! Vždyť jméno Maria značí *moře hořkosti*. Náleží ženám, jichž život je cestou bolesti, je poutí, na které člověk stále jen hořké slzy prolévá —

A ve vzpomínce na tyto ženy vzpomeňme též našich matek. Pro své starosti, namáhání, bolesti, každá z nich věru zaslouží si jméno matky bolestné. Vždyť jich vlahé oko, vráska na čele, jich šedivý vlas k nám mluví o jich obětech, o probdělých nocích, o jich starostech a bolestech, o jich sklamaných nadějích. — Dějiny mučednictví vypravují jen o málo ženách, které byly ukřižovány na dřevo kříže. Ale kolik bylo matek, jichž láska byla často rozepiata a přibita na kříž utrpení! A nejednou připravili jim ta muka vlastní synové.

Ó vzpomeňte v duchu svých matek, zda i vy jste jim nepřipravili nejedno utrpení, nejeden kříž! Vzpomeňte jejich lásky a jejich obětí, — a svého k nim nevďeku. A jestli svědomí vaše vám vyčítá, politujte v duchu svého jednání! A tato lítost buď počátkem vaší lítosti nad všemi hříchy. Amen.

II.

Jest až dosavad zvykem karavan, beroucích se šírou pouští africkou nebo pouštěmi arabskými, že za noci rozžehají t. zv. karavanní oheň. Upevňují na vysokou tyč kovový kotlík, v němž plápolají jasné plameny, a ten, který jede v předu, nese jej před ostatními. Tak stává se jich vůdcem, a každý, kdo by s cesty sešel nebo se opozdil, jde směrem, kde v temnou noc svítí mu karavanní světlo, až přidruží se opět k ostatním.

1. Židé, přišedše na poušť, ocifují se bez vůdce. Nikdo z nich, v porobě vyrostlých, neznal cesty do Kanaan. I cesty hvězd, těch bezpečných ukazovatelů plavcům na moři, byly jim neznámy. A tu sám Hospodin v tajemném sloupu oblakovém dává se jim za vůdce. Oblak, volně po nebi plovoucí, často zmítaný větry, stává se jich bezpečným průvodčím. Za dne je temný jako mrak dešťový, za noci jasný jako šik majáků, pouští se pohybujících. Jest jim bezpečnou zárukou ochrany Boží, ukazovatelem jich cesty a spolu hlasatelem, kde je místo odpočinku a kdy zase čas, dále se bráti.

Osvícení vykladači Písma sv. v oblaku tomto, který předchází lid na jeho cestě pouští, spatřují *obraz víry*, znak *náboženství*. Na cestě života, tak křivolaké, pestré, divně se proplétající, kde že je cíl člověka? Kde jeho Kanaan, zaslíbená země odpočinku, vlast mlékem, medem a radostmi oplývající? Náboženství, víra nám ji ukazuje. Víra nás vede, abychom nezloudili a nezahynuli v mělkostech života. — Dokavad cesta života je klidná, vyrovnána, upravena, — pravda, — mnohý na víru svého dětství zapomíná. Je jako poutník, který vida jasně na cestu, nestará se o sloup, který mu směr cesty udává. Ale když se kol něho tmí a cesty divně se kříží, když snesla se noc a k tomu ještě mraky, věstící bouři nad hlavou, — jak hledá světélka, jež by ho vyvedlo z nejistoty, jež by vneslo naději v jeho tesklivou, bezradnou mysl!

Když slavný spisovatel francouzský Chateaubriand plavil se do Jerusalema, tu na cestě, jak vypravuje,

chýlilo se k bouři. Lodníci svinuli plachty a rozžehli světélko před obrazem Panny Marie, který v pozadí chodby ke kapitánu se nalézal. A když prvé vlny se převalily přes palubu a blesky rozrážely tmou, tu všichni shromáždili se dole a klečíce modlili se za ochranu. „O sanctissima, o piissima“ znělo to kolem. A uprostřed rozpoutaných živlů přírodních, větru, blesků a moře — jak dí Chateaubriand — to malé světélko před obrazem Bohorodičky dodávalo všem více útěchy a síly, nežli všechno filosofování a všechny vědy dohromady. — Tak víra, pevná víra, stále jako oblak vysoko před očima se vznášející, jest nejlepším průvodcem člověka na jeho pouti života. —

2. Jdouce za oblakem, dospěli Židé k mrtvým pláním poloostrova Sinajského. Potraviny, které z Egypta s sebou vzali, došly, z dobytka nebylo lze stále zabíjeti. Sklíčenost zapudila na čas všechnu jich živou důvěru v Boha. Ale když všichni malomyslní a touží zpět po hrncích egyptských, jediný Mojžíš stojí tu pevný, nezlomný. Doufá a těší. Modlí se a z vnuknutí Božího ohlašuje hladovým, rozpoutaným zástupům: „*Ještě večer budete jisti maso a ráno nasycení budete chleby a zvíte, že Hospodin je Bůh váš!*“ (II. Mojž. 16. 12.) A slovo Mojžíšovo se vyplňuje. K večeru přilétají obrovská hejna křepelek, dlouhým letem znavených a ochablých, že Israelité pohodlně mohli je chytati a připravovati za pokrm. A když ráno zmizela rosa, spatřují všichni zemi jako jiným pokrytou. Zasypala ji malá drobná zrnka, mající chut chleba, medem pomazaného. Je to biblická, podivuhodná manna, nebeský pokrm Israele, po poušti putujícího. Je to stálý důkaz péče a lásky Boží o hladovící lid, tajuplný pokrm s nebe daný. Je největším zázrakem Božím na poušti, poněvadž stále se opakuje, stále provází putující lid a dává mu sílu a nadšení.

Tohoto pokrmu putujících Israelitů vzpomínáme, kdykoli zaznívají chrámem slova: „*Chléb s nebe dal jsi nám, o Pane, všechnu libeznou chut v sobě mající.*“ Neboť v zázračném pokrmu na poušti, v manně vidíme obraz tajuplného našeho svátostného Chleba, nejsvětější svátosti oltářní. Stojíme před svátostným pokrmem s tímže posvátným údivem, jako kdysi Israelité patřili na prvou

mannu. Opakujeme i my po nich známou otázku: „Man-hu; co je to?“ — A víra nám odpovídá, kde věda nemůže odpovědět. Neboť věda, neznajíc podstaty věcí, nemůže mluvit ani o jich naprosté nezměnitelnosti ani o jich proměnách. Jen slova Kristova, slova, jež nikdy neselhala, jsou nám neklamnou zárukou jeho stále přítomnosti. A jen zkušenost, jen pohled na ty, kteří ve své slabosti Chlebem nebeským posílení, ve svých útrapách potěšení, ve svých předsevzetích utvrzení, k dalšímu boji života povzbuzení od stolu Páně vždy odcházeli, nám dává tušiti, kolik tajuplné síly je skryto ve svátostném těle Kristově, do způsobu chleba se halícím!

Drazí přátelé! Při svých vzpomínkách a myšlenkách na tuto svátost nechtějte nikdy rozumem pronikat posvátnou její tajemnost. Rozum vypovídá služeb, ale za to srdce, srdce hlásí se k svému právu a volá tu po lásce k Ježiši. Neznavujte zbytečně rozumu a nenapínejte jeho síly, ale hleďte, přijímajíce tuto svátost, posílit i utvrdit svoji víru, svoji lásku k Bohu, svoji lásku k lidem! Hleďte ve sv. přijímání posílit se v dobrých svých úmyslech a předsevzetích! „*Panis angelicus*“, chléb andělský jest jen pokrmem duší čistých, po zdokonalení, po ušlechtnění toužících. Kdo přistupuje k stolu Páně nepřipraven, odchází neposílen. A kdo se blíží s tupou. lhostejnou myslí, snad dokonce v hříších, ten nastupuje cestu nešťastného apoštola Jidáše.

3. Cestující, kteří dlouho se brali tropickou krajinou, v níž nenalezli praménku, vypravují, jak neblahý, mučivý pocit je sevřel, když hlásila se žízeň. Slabost a zmalátnělost co okamžik se stupňují tak, že sám hlad daleko byl snesitelnější, než žízeň. A když jen z dáli spatří místečko, kde by se pramének mohl skrývat, plni naděje jeden přes druhého spěchají, aby svlažili své rty. Dlouhá žízeň jest bolest nejhorší. — Vzpomeňte bohatce v pekle! Všechna jiná muka snáze trpí, jen žízeň snést nemůže. Proto volá a prosí, aby Lazar jen aspoň omočil prst ve vodě a ovlažil jeho jazyk. Pomněte Krista, který po celou dobu hořkých svých muk mlčel jako tichý beránek! Ni jediný vzdech, jímž by ulevil bolestem, nevydral se z jeho svatých úst.

Ale když ukřižován vyzdvižen byl jako veliký Prostředník mezi nebem a zemí, když krev z těla prchala, tu bolest přemohla jeho mlčení. Ježíš volá: „*Žisnín.*“

I lid israelský na poušti, opustiv oasu, v níž našel 12 studní a 72 palem — významný to počet pro vyvolený lid — ocitá se v krajině, kde navždy zavřela se země a nechtěla otevřítí svých skrytých, hlubokých pramenů poutníku, který tudy se běře. I Židé záhy pocífovali nedostatek vody. A sklíčenost zase láme jich důvěru v Boha. Ale Mojžíš znovu prosí, znovu se přimlouvá. A Bůh mu káže: „*Jdi před lidem a pojmi ze starších israelských; a hůl, kterou jsi udeřil v řeku, vezmi do ruky své a jdi. A udeříš ve skálu a vyjde z ní voda. aby pil lid.*“ (II. Mojž. 17. 5.—6.) A Mojžíš zachoval se dle rozkazu Hospodinova. Udeří svou holí, tou, již proměnil vody Nilu ve vody krvavé, zahnívajicí, již rozdělil vodní lány Rudého moře, v tvrdé čelo Horebu, a bohatý proud vytryskuje z kamenných jeho skrání. A vody, jež vydala skála, jak Israel věří, v nesčetných potocích a proudech následovaly zástupy na další jeho pouti. Skála nepřestala o ně pečovati, ale stále dávala jim důkaz svojí lásky. „*Skála je následovala,*“ praví sv. Pavel. (I. Kor. 10. 4.) Tak opět Bůh ukazuje svoji péči a lásku o svůj národ. --

Blahoslavený služebník Boží Baltazar Alvarez měl kdysi zvláštní vidění. Spatřil v duchu Spasitele na kříži. Bok jeho kopím vojína byl otevřen. A z boku proudily bohaté prameny dolů. A prudce plynuly po zemi a vystupovaly k srdcím lidským, chtějce do nich vniknouti. A Spasitel otevřev své zhaslé oči žaloval, že není srdcí tak velikých, jež by prameny jeho lásky cele v sebe pojmouti mohly. — Skála Horebu, v níž Mojžíš uhodil, již sv. Pavlu byla obrazem trpícího Spasitele. Prameny z ní vytékající značí milosti, jež Spasitel nám zasloužil. Již prorok Isaiáš volá: „*Raněn jest pro nepravosti naše, potřin jest pro hříchy naše, zsinlosti jeho uzdraveni jsme.*“

Vzpomeňte, draží, Kristových ran! V zahradě getsemanské strach doléhá na jeho duši, že krvavý pot pramení s jeho skrání, u Annáše surový služebník kněžský pěstí udeří jej ve tvář, dutky rozdírají jeho

prsa, trnová koruna bodá ve svatou hlavu, hřeby probíjí jeho ruce a nohy, a kopí proniká jeho srdce; to svaté srdce, které všechny milovalo a jemuž nenávisť, neláska byly cizí. Z těchto svatých jeho ran prýští prameny milosti v naši duši. A kajicnost, upřímné vyznání hříchů otevírá milosti Boží cestu do našeho srdce. Jen potřebí srdce Ježíši vstříc otevřítí, a jeho posilující milost vystoupí a naplní naše srdce. Ó nezavírejte je lásce Boží, nezavírejte před Spasitelem, když chce vstoupiti! Nyní je čas jeho navštívení, jeho příchodu. Neodmítejte, aby jednou i nad vámi nemusil zaplakati jako nad zatvzrelým Jerusalemem!

4. A na konec ještě jednu vzpomínku z putování Israele na poušti. Z Egypta do Kanaan nebylo více než 8 dní cesty. A Židé dospěli v budoucí svoji vlast teprve po 40 letech strastiplného bloudění. Nalézajíce se již na pomezí zaslíbené země, náhle jsou odraženi, jako když loď nepřátelskou vlnou od země, k níž se blíží, náhle je vržena zpět v širé moře. A putují, bloudí, klesají, hynou. Nikdo z těch, kteří vyšli z Egypta, nedočkali se dne, kdy vstoupily jich dítky v budoucí vlast. Co toho bylo příčinou? Proč Bůh, který je volal kvapem, že ve spěchu vycházejíce, nemohli si ni chlebu připraviti, náhle jakoby na ně zanevřel, zůstavuje je jako bez rady bloudící? —

Příčiny jich bloudění byly mnohé. Zrušili úmluvu, kterou učinil s nimi Hospodin o svých přikázáních. Mojžíš rozbil desky zákona, jež se Sinaje přinesl, když Israelité dříve již zákonu Božímu se zpronevěřili. Neměli na další své cestě nezlomné důvěry v Boha, proto nedostávalo se jim mravní síly a vytrvalosti. Podezřívali i svého vůdce. „*Kčž bychom zemřeli na poušti!*“ volali k Hospodinu, vyzývajíce samu smrt. Nuž Hospodin vyplnil jich přání. Bloudili, jsouce stále znepokojováni nepřátelskými kmeny vůkolními, a teprve po 40 letech svého dobrodružného putování stanuli na prahu zaslíbené země.

Toto bloudění po poušti je vám, drazí přátelé, nejvýmluvnější výstrahou. Ukazuje, jaký bývá zpravidla osud toho, kdo rozbil desky zákona Božího, zničil desatero přikázání v duši své, kdo pozbyl víry v Boha

a důvěry ve své přirozené vůdce: rodiče a učitele. I ten stane se často v životě bludnou existencí! Po nadějeplném mládí svém jako stín později životem se vleče. —

Drazí přátelé! Chcete i vy v životě svém býti podobni Israeli, po poušti bloudícímu? Chcete i vy prodělati tu dobrodružnou, strastiplnou Odysseu? Ó ten, kdo rozbíjí desky zákona, kdo ztratil důvěru v Boha a své povolání rádce, ten se jí nevyhne. Ten mladé své síly nalomí, snad i zničí a cíle nedojde. —

Židé uvěřili nešlechetným vyzvědačům, kteří místo aby je upevnili, jen zničili jich víru v zaslíbení Boží. Vždyť není nic snazšího, jako nalíti nedůvěru v lidskou duši. Víme, že i k mládeži neblází vyzvědači jako samozvaní vůdcové její často se blíží. Běrou-li vám ideály, viklají-li pravdami, kterým vás učíme, co vám dávají? Snad opravdovou svobodu a neodvislost? Ach to, čím vám nahraditi chtějí naše pokyny a rady, je dar danajský. To jest jednání těch, kteří, když bouře se blíží, odvažují ty, kdo na palubě lodi zůstali. Mluví jim o tisnících rádech, o nedůstojných poutech; slibují volnost. Ale přijde vlna, zalije palubu a mnohého smete do moře. Dali jim volnost, volnost záhuby. Zkušeného vůdce, toho, který svůj život lidu zasvětil, věrolomný Israel, nestálý, neposlechl. Dali na hlas nevěrných vyzvědačů. Prosíme jen Boha, aby týž osud bloudících, životem zmítaných synů Israelských nestihl i vás! Amen.

III.

Maxim Gorkij v jedné ze svých stepních povídek vypravuje as takto: Před dávnými časy žil kdesi národ, jehož bydlíště bylo obklíčeno se tří stran velikými, neproniknutelnými lesy. Žil na své stepi spokojeně. Ale najednou přišly neklidné doby. Vyskytli se cizí kmenové a zahnali národ do hloubky lesů. Tam byly jen bažiny, vládla tma, neboť les byl starý a větve jeho byly dohromady tak spleteny, že nebylo viděti ni oblohy ni slunce. A z bažin vystupovaly otravné výpary, že lidé zmírali jeden po druhém. Ženy a děti národu pla-

kaly, otcové mlčky věsili hlavu a soužili se. Nedovedli se vzchopiti k ráznému odchodu, žili malomyslně jako odsouzení k smrti. — Ale nic nezabavuje tělo i duši člověka jich sil tak, jako žalostné, beznadějně myšlenky, které jako hadi vyssávají krev ze srdce. Ztratili naději v lepší život a chtěli již jíti k nepříteli a sami se mu poddati.

Leč v tom se objevil mezi nimi statný, odvážný jinoch, přijmím Danko. A ten řekl jim: „Myšlenkami se kameny s cest neodvalují, a pláčem překážky nelámou. Nač utráceti síly hloubáním a tesklivěním? Povstaňte, pronikneme les až tam, kde zase zlaté slunce září a blankytné nebe se usmívá, a štěstí zase se vrátí k našim chatám. Já vás povedu.“ A stalo se. Věřili v něho, proto svorně všichni jej následovali. Byl jejich vůdcem.

Byla to těžká cesta. Bažiny co chvíli otevíraly svůj jícen, aby putující pohltily, stromy svými kořeny a kmeny jako hradbami uzavíraly jim cestu. Každý krok vyžadoval jich krev i pot. Šli dlouho a les byl stále hustější. Nastalo ticho, zmocňovalo se jich zklamání. Začali proti Dankovi reptati. Ale on nedbal; šel napřed a neztrácel naděje. Nastala bouře, stromy počaly se ohýbati, jako by své větve jako ohromná ramena vztahovaly po lidech a chtěly je udusiti. Znaveni pozbývali myslí. V hněvu a zuřivosti vrhli se na Danku a jali se mu vyčítati, že je neumí vésti. „Ty’s naší zkázou,“ volali k němu, „ty nás vedeš v záhubu a za to zemřeš!“ A již zvedali proti Dankovi hrozivé pěstě. A on pohlížel na ně a viděl, že jsou jako divá zvířata. Obstupovali jej, a on nemohl od nich očekávati žádného selžení.

V té chvíli srdce jeho zaplálo novou touhou, lid zachránit a přivést na lepší cestu. Oči jeho zajiskřily podivným leskem. A Danko náhle rukama rozdrásal si prsa, vyrval z nich své šhubající srdce a držel je vysoko nad hlavou. V lese zaplálo to jako jasným sluncem, les jako by byl ozářen touto pochodní veliké lásky. A Danko jako vítěz řtil se vpřed, a lid jako okouzlen hrnul se za ním. Všichni drali se nyní rychle a s odvahou, upírajíce své oči k hořícímu, rudému

šrdci, jež Danko v ruce před nimi nesl. Až les náhle se rozplýval, řidl, a oni ocitli se v nové zemi, zalité slunečními paprsky a čistým svěžím vzduchem. Lid jásal, s díky kupil se kol Danko, jenž stále krvácel. A Danko, vrhnuv kol sebe radostný pohled v novou vlast, spokojeně se usmál a mrtev klesl. —

Toť ovšem smyšlená povídka, ale obsahuje tklivou a hlubokou pravdu. Ukazuje obětavou lásku, velikou, bezměrnou, na nevděk zapomínající, které je schopen vůdce lidu svého milovný, a který pro blaho svého národu rád dá život svůj vlastní. — — —

1. Národ israelský při svém odchodu z Egypta byl tak šťasten, že měl muže, který vzal na se obtížnou a nevděčnou úlohu osvoboditele. Opouštěje klidné pastviny madiánské, obětuje své všechno pohodlí, Mojžíš vrací se k svému lidu do Egypta, aby vyplnil úkol, který Bůh vložil na jeho bedra. Jde před faraona a vyjednává za lid. Nic se neleká jeho hrozeb, neboť ví, že plní poslání Boží, a lid v něho důvěřuje. A pracuje, vyjednává, až nastává okamžik osvobození. Ale na cestě do země Kanaan čekají jej chvíle horší, nežli byly hrozby faraonovy. Vrtkavý, nestálý lid brzy ztrácí k němu důvěru. Nechce jíti za ním, ale touží vrátiti se zpět v porobu, které již uvykl. Chápe kamení, aby svého vůdce kámenoval; zasypává jej nedůvěrou, výčitkami, hrozbami. A Mojžíš nezoufá. Těší a konejší lid, a když Hospodin, nechtěje strpěti tak krutého nevědku, chce jej ztrestati, Mojžíš za lid se modlí a prosí za jeho ušetření.

„Nevděk světem vládne,“ dí staré příslovi. Tažte se rodičů, tažte se učitelů, ptejte se dobrodinců, kteří jiné láskou a obětmi zasypávali, jakou že vzali odplatu za své práce a námahy! A valná většina jich odpoví: Za lásku vraceli mi lhostejnost, za upřímnost dali nedůvěru, za mé oběti měli jen výčitky a pohrdání. Tak bylo, jak Písmo sv. svědčí, od Mojžíše až do příchodu Kristova, tak jest od Ježíše až na naše časy.

Vzpomeňte jen dvou okamžiků ze života Kristova! Lid, který jej v neděli vítal jako očekávaného Vykupitele, lid, který sytil na poušti a jehož nemocné uzdravoval, volá v pátek na to: „*Ukřižuj, ukřižuj ho!*“

A když stane se po jeho vůli, a Spasitel přibit je na kříž, lid ještě se chlubí svým nevďekem a potupně volá: „*Finým pomáhal, sám sobě pomoci nemůže.*“ —

O Veliký pátek, když lid přikleká ke kříži v lodi chrámové na zemi položenému, a líbaje uctívá ukřižovaného Spasitele, s kůru zaznívají žalné tony improperií. Ježíš jako by v nich připomínal lidu dobrodiní a oběti, které pro něj vykonal, a ukazoval spolu na krutý nevďek, který mu byl za to odměnou. „*Lide můj, co jsem ti učinil, aneb v čem jsem tě zarmoutil, odpověz mi! Že jsem tě vyvedl z Egypt, za to připravil jsi kříž svému Osloboditeli. Že jsem tě živil mannou a uvedl do země dobré, za to poličky's mne pokryl, octem jsi mne napojil, kopím bok můj otevřel.*“ Spasitel tu žaluje za sebe i za Mojžíše.

A tak Mojžíš a Ježíš stojí tu všem věkům jako příklad nejobětavější lásky a spolu též oběti největšího nevďeku, jakého lidstvo je schopno. Ó vzpomeňte jen, drazí přátelé, toho nevďeku, kterým i my splácíme svému Vykupiteli, Ježíši Kristu! Sv. Pavel dí, že znovu Krista Pána křížuje, kdo hřeší. Nuž, jsme-li i my z těch, kteří Ježíše na kříž hříchy přibili, nemáme nyní pokáním, upřímnou litostí Ježíši s kříže dolů pomoci? Ó hleďme, aby hořké výčitky Ježíšovy na nevďek lidský o nás neplatily!

2. A nyní vizme ještě smrt obou těchto proroků. Z těch, kdo před 40 léty opustili zemi egyptskou a dali se na cestu v novou vlast, zbyl tu jen jediný. Staříčkový vůdce lidu, Mojžíš. A když nové, dorostlé pokolení spatřuje Jordán, za jehož vodami rozkládá se cíl jejich pouti, úrodný Kanaan, tu praví Hospodin Mojžíšovi: „*Vstup na horu Nebo, kteráž jest v zemi moabské proti Jerichu, a popatř na zemi kananejskou, kterouž já dám synům israelským, aby ji obdrželi. A tam umři.*“ (V. Mojš. 32. 49.)

Podivné slovo Boží! Mojžíš má vstoupiti sám, dobrovolně tam, kde smrt již naň čeká. A Mojžíš jako poslušný služebník neváhá ni chvíli. Neprosí za prodloužení života. Chce se jen rozloučiti s lidem, který tolik miluje, a pak je hotov k odchodu z tohoto žití. Proto svolá lid, zapřísahá jej, aby věrně sloužil Ho-

spodinu a zachovával jeho přikázání. A vida v duchu svém budoucího Vykupitele, volá k lidu: „*Proroka jako mne vzbudí vám Hospodin, toho poslouchejte.*“ Potom všem žehná a odchází. Bez průvodu, tiše, samotný vstupuje na horu.

Jako loď, jež vyzdvihla kotvy a mizí z obzoru ven na širé moře, tak má i vznešená tato postava vůdce opustiti lid a daleko od stanů jeho nastoupiti cestu k oněm mořím věčnosti, od jichž břehů nikdo zpět se nevrací. A Mojžíš sto a dvacetiletý vystupuje na vrchol. Spatřuje jako stříbrný pruh, jenž vine se údolím památné vody jordánské, vidí kotlinu Mrtvého moře, nad nímž páry, jako stále vystupující oblaka dýmu naznačují místo, kde sopečným požárem lehla nepravostná města: Sodoma a Gomorrha, a pak zvědavým okem pospíchá v kraje Kanaan. Vidí jejich nivy, zahrady a háje. Štěstí, blaženost vane mu z těch krajů v jeho duši. A Mojžíš dobrořečí Pánu. Radostí naplněn děkuje, že aspoň mu bylo dopřáno viděti požehnané břehy země zaslíbené. A radost jako rostoucí vody stoupá, Mojžíš usíná, klesá a tiše zmirá.

Jeho pouť života je skončena. Umřel, praví o něm lid, políbením Boha věčného. A Bůh sám stará se o důstojný pohřeb svého sluhy. Sesílá anděla Michaela; ten vykope hrob a uloží tam mrtvé tělo, aby lid, nenalézaje jeho ostatků, božské úcty mu neprokazoval. — Tak skončil Mojžíš. Zhasl, jako když slunce v plné záři své zmirá pod obzorem. „*Drahá jest před očima Hospodinovými smrt svatých jeho.*“

A po patnácti stech létech na druhém břehu Jordánu, na mírné výšině dokonává Ten, na nějž Mojžíš lidu ukazoval, o němž pravil: „*Toho poslouchejte.*“ Umírá Kristus, Syn Boží. Od kolébky až sem ke Kalvarii byl jeho život stálým strádáním, pronásledováním, utrpením. V chudobě žil, potupen zmirá. Ale neumírá klidnou smrtí, jež byla údělem věkem schýleného Mojžíše, smrtí bezbolestnou. Neskonává s polibkem Boha živého na rtech, umírá v bolestech. Synu svému Otec nebeský polibku tohoto odepřel. Ba neznamená ni příchod andělů, jenž by poslední chvíle mu ulehčil, a proto volá: „*Bože můj, proč jsi mne opustil!*“ Dal celé srdce

své lidem. Nesl je vysoko, jako kdysi Mojiš nesl s hory desky zákona, a vzájemnou lásku prohlásil za znamení svých učedníků. Učinil vše, aby lidstvo spasil; jest jen na lidech, aby jeho oběť pochopili.

3. Drazí přátelé! Postavte se v duchu pod kříž našeho Spasitele! Uvažte, co pro lidstvo vykonal svým učením, svým příkladem, svým utrpením a smrtí. „Milujte Krista,“ volal prý sv. Petr v Římě, „pro sladkost jeho učení, pro hořkost jeho smrti a slávu jeho vzkříšení.“ A když pocítíte k němu lásky, za láskou přijde i víra. Kdo miluje, ten věří. A pak kající, s duší oplakávající své hříchy dovedete též stanouti před knězem a vyznati se ze svých vin. V knězi nespátrujte na tu chvíli člověka, ale zástupce Kristova, náměstka oněch jedenácti, kterým řekl: „*Komu odpustíte hříchy, odpouští se jim.*“

Vím, že nikdo neodhaluje rád tajné rány duše. Nikdo rád se neponižuje a nežaluje knězi to, z čeho by se nevyznal ani vlastní své matce. Ale před Bohem jsme všichni malí, nepatrní, hříšní. A v slovech kněze, jimiž on poučuje, radí a dává rozhřešení, neslyšte slovo lidské, ale slovo Kristovo. U zpovědnice není ani pánů, ani služebníků, ale každý jest jen hříšníkem, jenž hledá útěchy a odpuštění. Je tu rovnost jako na hřbitově, kde pán i žebrák. klidně vedle sebe lež. A byť na rovech jejich stály různé ozdoby nebo pomníky — tento poslední doklad jich bývalé nerovnosti — v hrobě je osud všech stejný a rozklad týž. (Lobry.)

Nuž s pokorou a upřímnou lítostí připravte se k správě Boží! Nedovedu si mysliti, že po všech našich přimlouvách byl by ještě někdo mezi vámi, kdo by přiklekal bez důkladného prozpytování svého svědomí, s úmyslem, že ten či onen těžký hřích zatají, že by se vyznal bez lítosti, že by odcházel s pevným vědomím, že půjde zase oněmi cestami hříchů, po nichž dosud kráčet. Kde jde o duši, tam taková neupřímná hra jest příliš nebezpečna. Posvátný úkon, jenž nežádá přece vašeho zahanbení a veřejného ponížení, vykonejte řádně! Vleje v duši vaši klid a spokojenost, zahostí se v nitru víra, že hříchy vaše jsou vám u Boha odpuštěny, a tak nejlépe se připravíte k radostnému, šťastnému dni Ježíšova vzkříšení, k jarním hodům velikonočním. Amen.

Promluva před sv. přijímáním.

V židovském svatostánku, ve svatyni, do jejíž prostorů jedině kněží vstoupiti mohli, byl postaven skvostný stůl, zlatem bohatě zdobený. A na něm stále leželo 12 nekvašených posvátných chlebů a nádoba s vínem. Světlo sedmiramenného svícnu rozlévalo svoji záři na posvátné tyto dary a dým kadidla, zapalovaného ráno a večer, halil tuto obět. Vždyť byly chleby ty znamením, že všechen Israel ve svých 12 pokoleních obětuje tu Bohu z plodů zemských, byly vyznáním víry, že za všechen život svůj, jenž podmíněn je chlebem vezdejším, má děkovati Tomu, který v *šechině*, tajemném oblaku, který naplňoval velesvatyni, stále byl vyvolenému lidu svému blízek. —

Jasný oblak zahalil Spasitele, když po slavném svém vzkříšení bral se do nebe. V něm zmizel zrakům svých věrných. Ale jako slunce, sklonivši se hluboko pod obzor, svítí nám světlem měsíce a hvězd, tak i Spasitel, jakož byl přislíbil, stále je mezi námi skryt v prostých způsobách chleba a vína, v nejsvětější svátosti oltární. Slova, jež rok před svojí smrtí pronesl ve sbornici Kafarnaumské: „*Já jsem chléb živý, který s nebe sestoupil, kdo jí chléb tento, živ bude na věky,*“ stále se tu vyplňují. — Nuž, vizme jen krátce, co říká *rozum a co srdce* člověka vznešenému učení o nejsvětější svátosti.

1. Podstata hmoty sama je nám něčím nepochopitelným, je nám tajemstvím. Poznáváme hmotu dle dojmů, jimiž působí na naše smysly: zrak, sluch, čich, chuť a hmat. Vnitřní její podstata uniká našemu poznání. Ovšem člověk rozumem svým chvátá za touto záhadou a chce ji odhaliti. Tvoří si nauku o molekulách, z nichž hmota se skládá, a tuto zdokonaluje učením o atomech, o nedělitelných, lučebně nerozkladných částechkách, jež tvoří její podstatu. Ale co tu vlastně člověk vymyslí? Kterak vnikl v podstatu hmoty? Tajemství vysvětluje zase jen nepochopitelným, tajemným. —

I učení o nejsvětější svátosti, tajuplném proměňování podstaty chleba a vína v tělo a krev Páně, jest tajemstvím, a to vrcholným tajemstvím katolické naší víry. — Rozum, ať soudí a bádá jakkoli, nikdy je nepronikne. Jediné neklamné slovo Páně, k jehož rozkazu kdys voda proměnila se ve víno a v mrtvé tělo duše zpět se vracely, je nám tu podkladem a pevnou oporou víry. —

Kdo šel někdy kolem nedokončené stavby našeho velechrámu svatovítského, spatřil na staveništi připravené a zpracované kameny prapodivných tvarů. Jsou na oko nesouměrných rozměrů, rozsochaté, podivně skroužené. A kdo pohlédne vzhůru na ony souladné a souměrné linie rostoucí stavby, věru bezděky se diví a řekne: „Jak jen kámen tak neforemně připravený může se hoditi v tu harmonii slohu!“ A on tam přece jen náleží, ba je k stavbě nutný. — Podobně jest i s učením naším o nejsvětější svátosti, když snažíme se pochopiti je svým rozumem. Rozum se vzpírá, protože nechápe. Ale v soustavě všech článků naší sv. víry je učení o nejsvětější svátosti *takořka vrcholným článkem*, je důsledným závěrem naší víry o božství Ježíše Krista, o jeho všemohoucnosti, o pravdě jeho slov, jimiž stálou svoji přítomnost při poslední večeři mezi svými věřícími byl přislíbil.

2. *Jsou pravdy, jež člověk více chápe srdcem, nežli rozumem.* A k těmto pravdám srdce náleží i hluboké učení o Ježíši, Spasiteli našem, v nejsvětější svátosti oltářní přítomném. Je to dogma citu, jež odpovídá stále

touze člověka Bohu oddaného: žítí v blaživé přítomnosti Boží.

Proslulý jeden kazatel vypráví, že setkal se kdysi s mužem, který mezi hovorem mu řekl, že nemohl nikdy patřiti při pozdvihování k sv. hostii bez množství pochybovačných myšlenek a námitek proti nejsvětější svátosti. Rozum se vzpíral. I radil se s kazatelem, co má činiti, aby ochotně, s vroucí zbožností mohl se i on klaněti svátostnému Ježíši. A ten mu odvětil, aby jen šel a vyznal se ze svých hříchů v upřímné sv. zpovědi, a pak že mu nebude těžkým vzdáti úctu nejsvětější svátosti. „Podivná rada,“ řekl v duchu onen muž. Ale že uvykl od mládí sv. zpovědi, nebylo mu za těžko radou tou se řídit. Učinil a přesvědčil se o pravdě slov kazatelových. Nebylo mu již proti mysli, nejsvětější svátost uctívati. —

A jak je to možno? Vroucí, dětinná víra může sídlit jen v duši dětinně čisté, bezhříšné. Kde sídlí hřích, tam upadá a zaniká víra; a naopak, v duši očištěnou, posvěcenou, víra se vrací a v ní roste. Toho zajisté každý sám na sobě zkusiti může. —

V této pevné víře svých čistých duší, pokorných srdcí spatřují vždy věřící v posvátných způsobách chleba a vína svého Ježíše; nejsvětější svátost stává se jim pramenem vši duševní síly, sluncem života, pokrmem duše. V této pevné víře stalo se jim potřebou, často k stolu Páně přistupovati. Cítí se slabi bez večere Páně; ale silni, nepřemožitelní, když se nejsvětější svátostí mohou posilniti. V nejsvětější svátosti mnozí našli posilu, že klidně vstoupili na popraviště jako mučedníci svojí sv. víry, jiní našli ochranu proti útokům pokušení a posilu ke svým pracím. „O salutaris hostia, quae coeli pandis ostium, bella premunt hostilia, da robur, fer auxilium“, pje starobylá píseň liturgická. „Spasná svátosti, jež otevíráš brány nebeské, doléhají kruté útoky, dej sílu, přines pomoc!“ Tak nejsvětější svátost stala se věřícím v bouřích života jich útočištěm. jich majákem, jich spasným lanem. —

3. Ale v nejsvětější svátosti spatřujeme ještě velkou oslavu, vznešenou gloriifikaci darů Božích: *chleba a vína*. Zalmista Páně vidí v ~~všech~~ živou přírodu jako

prosebníci před Bohem a volá: „*Oči všech doufají v Tebe, Hospodine, a Ty dáváš pokrm v čas příhodný. Otevíráš ruku svou a naplňuješ každého tvora požehnaním.*“ „Chléb náš vezdejší,“ voláme, jakož nás Ježíš učil, denně k svému Tvůrci. Nuž tento chléb v nejsvětější svátosti stává se stánkem Božím. Ježíš halí se tu v dary země. A každé to sousto všedního chleba, jež požíváme, mohlo sloužiti při mši sv. k tomu, aby stalo se příbytkem našeho Spasitele!

A to jest myšlenka tak hluboká a vznešená, že nelze ji pominouti, abychom nebyli dojati její úchvatnou krásou. *Chléb stává se trůnem Božím.* —

Když Ježíš ve sborníci v Kafarnaum jasně a zřetelně slíbil, že dá věřícím proměněné, svátostné tělo své za pokrm, tu i mnozí z učedníků jeho nechápali. Pochybovali, že by tak možno bylo. „Tvrdá je tato řeč, a kdož ji může rozuměti,“ pravili mezi sebou a pro tato nepochopitelná slova Ježíše Krista opustili. Přestali v něho věriti. Odcházel. Spasitele bolela ztráta těchto duší, a pln tesklivosti obrátil se ke svým dvanácti apoštolům, řka: „Zda i vy chcete mne opustiti?“ A tu sv. Petr rozhodně odpověděl: „*Pane, ke komu půjdeme? Vždyť ty máš slova života, a my jsme uvěřili, že ty jsi Kristus, Syn Boží.*“ —

Výjev tento po věky se opakuje. Pochybuující, slyšíce o nejsvětější svátosti vzdalují se Krista, prchají a snad zahynou jako zbloudilí na cestě života. Pevně věřící, v blízkosti svého Pána žítí toužící, spatřují v nejsvětější svátosti svého Pána a Vykupitele přítomného, vidí v nejsvětější svátosti *slova života* vyplněna. —

4. Vzpomeňte, milí přátelé, té chvíle, kdy v slavný den svého vzkříšení Spasitel ukázal se dvěma učedníkům jdoucím do Emaus. Přidružil se k nim, stal se jich společníkem. Záhady a pochybnosti, jež měli o Ježíši jako Vykupiteli, slovy svými rozptyloval, cesta rychle mījela, a když ocitli se před branou města, učedníci, nechtíce ztratiti společnost Neznámého, prosili: „*Pane, zůstaň s námi. neb se připozdívá.*“ — Cesta oněch dvou učedníků Páně, bojácných a slabých u víře, jest obrazem i života našeho. I my, osamoceni na cestě života, cítíme slabost a nedostatečnost vlastní, a mnohé zá-

hady, mnohé pochybnosti zmitají myslí naší. Tak jest duši, která jde bez Ježíše. Ale kdo za svého přítele a průvodce Ježíše si vyvolí, kdo slovům jeho naslouchá, pochybnosti jeho mizejí, cesta života stává se lehčí a snazší. Srdce jeho, jako oněch dvou učedníků, v pravdě hoří pro pravdu a právo, neboť Ježíš, kterého ve sv. přijímání za průvodce si vyvolil, vede jej ku pravdě a poučuje jej o tajemstvích budoucího vítězství.

Svátostný Ježíš ve sv. přijímání jest i *posilou člověka* na cestě života. Když prorok Eliáš, utíkaje před pomstou bezbožné královny Jezabel, pouští judskou se ubíral, všecek hladov, zemdlen až k smrti, posadil se pod jalovcem a slabostí usnul. Myslí, že hodina smrti se již přiblížila. Ale tu náhle ukázal se mu anděl Hospodinův, dotekl se ho a řekl: „Vstaň a pojez, neboť dlouhou cestu máš ještě před sebou.“ Eliáš, povzbuzen slovy těmito, rychle vstal, vzal chléb a vodu, jež anděl k němu postavil, a šel v síle tohoto pokrmu 40 dní a 40 nocí až na horu Horeb. — Pokrm andělem sv. roku Eliášovi přinesený jest případným obrazem nebeského pokrmu, nejsvětější svátosti oltářní. I ona sílí člověka na cestě tohoto života. Proto vstaň a pojez! Dlouhou cestu máš před sebou, mnoho nesnází k přemožení, mnoho bojů k podstoupení!

Věřte zkušenějším! Cesta života jest vroubena většinou cypřišem smutečným, zrosena slzami, pokryta trním. A jedině Pán, jenž tišil bouři na moři a nedopustil, by dravé vlny pohltily věrné jeho učedníky, může ji urovnati, slzy osušiti, odstraniti trní překážek. Kéž i vám jest proto on největší posilou na cestě života!

5. V prvních dobách církve, když věřící přistupovali k sv. přijímání, bývaly vždy slaveny *hody lásky*. Bohatší vystrojili chudým hostinu, ba sami jim přisluhovali, pokrmů nabízejíce. A tak ti, kteří byli společně účastni stolu nebeského, sv. přijímání, společně též slavili hostinu křesťanského milosrdenství. A jako sv. přijímáním roznítily v sobě oheň lásky k Bohu, tak v hodech lásky utužovali svoje přátelství. Láska k Bohu i k bližnímu slavila tu své vítězství.

Kéž i u vás jest tak v těchto posvátných dnech! Sešli jste se z různých měst zde společně v těchto sí-

ních. Ať již domovem mezi sebou se různíte, ať ze statku svých rodičů a jejich důstojenství jedni více, druzí snad méně máte, zde rozdíly mizejí. Zde jste si všichni rovni. V síni školní a na tomto posvátném místě, při sv. přijímání jen rovnost a vespolečná láska vzájemná má se upevňovati. Nuže, posilte zde sv. přijímáním nejen lásku svoji k Bohu, ale jako účastníci téhož stolu, i lásku a vzájemné přátelství!

Za několik málo let se rozejdete, opustíte tyto síně. A jak obyčejně se děje, růzností poměrů, v něž každý se dostal, příznivými i nepříznivými okolnostmi, jedni snad lepšího a utěšenějšího postavení, druzí méně skvělého se domůžete. Společenská rovnost, dle níž vás jiní posuzovali snad budou, snad pomine. Ale mezi vámi jako spolužáky a soudruhy z mládí, ať přátelství a vzájemná láska nikdy nepohasnou! Není v životě nic bolestnějšího, než když bývalý spolužák, který více přízní osudu než vlastní způsoblosti dosáhl hodností, k svému dávnému druhu, z jehož vědomostí snad sám před lety čerpal, se nechce znáti. A zas není nic krásnějšího, nežli když onen miláček štěstěny své upřímné přátelství a důvěru zachová i k tomu, kterému osud při stolu společenském třeba jen poslední místo připravil. Kéž sv. přijímání k posílení vzájemné lásky vydatným způsobem přispěje! Přistupte k němu s pokorou, s živou věrou v Ježíše Krista! „Panis angelicus fit panis hominum; chléb andělský stává se pokrmem lidí.“ Nuž ty, Pane, kterému andělé slouží, přijď, navštiv mdlá a slabá srdce naše, posilň, posvěť a rozněž je svatou láskou k sobě! Amen.

—

OBSAH.

Marnotratný syn	7
Z cesty do Kanaan	27
Promluva před sv. přijímáním	44

— —

V Homiletické knihovně

vydávané nákladem

Cyrillo Methodějské knihtiskárny V. Kotrba v Praze

vyšlo:

- I. sv.: *Missijní kázání* K. Antoniewiczze; z polského přel. V. M. Skalský. Celkem 4 sešity po 50 h.
- II. sv.: Jindř. Š. Baar: *Kristus-Světlo*, cyklus adventních řečí. Cena 50 h.
- III. sv.: ThC. Josef Ledinský: *Krev jeho na nás a na naše syny!* Osm konferenčních řečí postních. Cena 70 hal.
- IV. svazek: Dr. Rudolf Horský: *Řeči o sedmeře darů Ducha sv.* Cena 90 h.
- V. svazek: *Duchovní řeči na všechny neděle a svátky roku církevního.* Dle předních autorů světových podává Method Zavoral, český kazatel v Jihlavě, nynější ndp. opat kanonie Strahovské. Celé dílo jest 11 sešitů. Cena 5 K 50 hal.
- VI. svazek: Em. Žák: *U paty kříže.* Tři postní řeči pro duchovní cvičení velikonoční. Cena 50 hal.
- VII. svazek: S. Bouška: *Mirjam-Maria.* Výklad litanie Loretské. Obsahuje vědecký úvod a 32 májových promluv. Cena 3 K 50 hal.
- VIII. svazek: *Nejsvětější svátost.* Řeči pro „Jednoty ustavičného klanění Ježíši v nejsvětější svátosti oltářní“ — a pro kazatele vůbec. Kázal a napsal Fr. Vaněček, k. a. vikář v Tejnici n. Sáz. Cena 1 K.
- IX. svazek: *Očekávání národů.* Pět konferenčních řečí adventních. Napsal ThC. J. Ledinský. Cena 80 hal.
- X. svazek: P. Martin Janů C. SS. R.: *Duchovní cvičení velikonoční* pro dospělejší studující mládež. Cena 50 hal.
- XI. svazek: *„O důstojnosti Ježíše Krista“.* Čtvero řečí adventních. Dle Riedla upravil O. S. Vetti. Cena 40 hal.

Rádce

Duchovní.

Časopis kněžstva československého.

Redakci vede

vsdp. **František Vaněček,**

sídelní kanovník Vyšehradský.

knížecí-arcibiskupský vikář Zbraslavský,

za přispění mnoha čelných spolupracovníků.

Vydává **Václav Kotrba.**

Schváleno nejdůst kníž.-arcibiskupskou konsistoří v Praze
a nejdůst. konsistoří v Českých Budějovicích

—— Vychází jednou měsíčně. ——

Předplatné na celý rok 8 K.

Přihlášky k odebírání přijímá

Cyrillo-Methodějské knihkupectví G. Franci
v Praze 536-I

